

ELŐFIZETÉS

HETVEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Charitasnál naponta egyszer: 20 fillér,
másnap kétszer: 30 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 352.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 351.

Arad, 1915.

FÜSZKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, február 21.

Visszavonulnak az oroszok döntő támadásunk előtt.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Orosz-Lengyelországban a fokozott ágyú- és puskatűz tegnap is tartott.

Azon az előretolt területen, amelyeket mi Tarnovtól délre eső területen Dunajec mellett az oroszoktól elfoglaltunk, hevesebb harcok fejlődtek.

Ellenség ellentámadásait több ízben véresen visszavertük.

Kárpáti arcvonalon az általános helyzet egész Wyszkwó tájáig változatlan. Csaknem mindenütt harcolnak.

Délkeleti Galiciában az ellenség Nadwornától északra elfoglalt erős állásait nem volt képes megtartani. Utolsó döntő támadásunk előtt kitért és lovasságunktól üldözve, Stanislaw irányában elvonult. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Franciák offenzívában.

Berlin. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Champagneban, Perthestől északra és Leszkenilletől északra a franciák tegnap igen nagy erővel támadtak. Az ellenségnek minden kísérlete, hogy vonalunkat áttörje, meghiúsult. Egyes kisebb darabokon sikerült neki legelől fekvő árkaikba behatolni. Itt még folyik a harc. Egyebütt ellenséget súlyos veszteségek mellett visszavetettük.

Verduntól északra is visszavertük a franciák támadását.

Combrésnél a franciák heves tüzéségi előkészítés után újból előretörték. A harc még folyik.

Vogezekben rohammal elfoglaltuk az ellenség főhadállását.

Sulzerntől keletre fekvő magaslaton két kilométernyi szélességben, ugyiszintén a Müntertől nyugatra fekvő Reihackerkopf és Mühlbachtól északra fekvő magaslatokért még folyik a harc. Metzrel és Sondernacht helységeket harc után megszállottuk.

Keleti hadszíntér:

Grodnotól északnyugatra és Suchawolatól északra nem állott be nevezetesebb változás.

Kolnotól délkeletre az ellenséget lomjai külső állásaiba vetettük vissza.

Myszyniecotól délre, Prosznitzól északkeletre és Racionztól keletre helyi jelentőségű harcok folytak.

Visztulától délre nincs újság. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A duklai harcok.

Arad, február 20.

A duklai hágónál tombol, zúg és gyilkol még a harc, a melyet minden eddigi csatáknál szörnyűbbé tesz az oroszoknak kétségbeesett erőlködése. Az oroszok ziháló buzgalmát most nem az az ambíció hevíti, hogy magyar földre jussanak. Az oroszok tudják, hogy a duklai hágónál dől el a sorsuk. Már a szövetségeseik, az angolok nyíltan megírják: ha az oroszok itt nem tudják megtörni a szövetséges sereget, akkor fölszabadul Przemysl és ki kell vonulni Lembergől.

Mint egy eshetőséget említik ezt, de úgy hangzik, mint egy bizonyosságnak megjövendölése. A nagy, kolosszus, az orosz hadsereg kimerült. Elegett, elfáradt, foglyul ejtett katonáit már nem tudja pótolni. A végtelen orosz birodalom már nem tud harcosokat adni s ha föl lehetne még valamit hajszolni, azokat nem lehet olyan gyorsan a küzdőtérre vetni, hogy a harc kimenetelére hatása legyen. Mi nem jövendölünk és nem ujjongunk előre befejezetlen eseményeknek. De a magunk katonáiba vetett, százszorosan megérdemelt bizakodás mellett valami joggal táplálhatja a döntő győzelemhez való reményünket. Az, hogy a téli háboruban mi bizonyultunk erősebbeknek. Sem szibéria fiai, sem a tatárok, a mongolok, sem pedig az Ural-menti cserkeszek nem tudták a Kárpáti havasokban az időjárás viszontagságával, a havasok kemény telével úgy megbirkózni, mint a mi katonáink, akik a vitézség mellett a szívés akarat és az alkalmazkodás fényes példáit mutatták.

Az oroszok érzik, hogy ezzel a csatával betetőződik az ő katasztrófájuk. A bukovinai visszavonulás, a

lycki vereség és a varsói szorongatótság után már egvén nem kell Nikolajevics Miklós nagyherceg seregének. A véres testű, hörgő mellű birkozó utolsó elszántságával, minden erőt kimerítő nekigyürkőzésével veti magát ellenünk; talán maga se bizik a sikerben és a veszteségen lévő hazárdjátékos nagy háthája ösztönzi a támadásra.

Ezzel szemben mi a duklai hágónál nemcsak hogy nem veszítettünk az ellentállás erejéből, de a küzdelem minden nehézségei között is érvényesíteni tudtuk a magunk akaratát. Az, amit az orosz sohase tud pótolni: csapatainknak friss, öntudatos szelleme, az a szellem, amely minden egyes katonát a győzelem eszközévé tesz, a kárpáti harcokban is érvényesül és csak idő kérdése, hogy mikor fog az oroszokon teljes diadalt aratni.

Nem szabad türelmetleneknek lennünk, bármennyire óhajtuk, hogy az orosz ostrom szigetében levő Przemysl várából harcoló fiuk mielőbb egyesülhessenek bajtársaikkal és a repülő posta üzenetei helyett színről-színre adhassanak hírt az ezer veszedelemmel sikeresen dacoló vár élményeiről, legendás hőstetteiről: bármennyire vágvunk arra, hogy a szép Lemberg több havi sanyargatás után fölszabaduljon az orosz járom alól. A harc kimenetelének legközelebbi következménye Przemysl fölmentése és Lemberg. ujjászületése lesz. — de azzal együtt nagyobb eredményt lehet köszönteni: az oroszok végső kudarcát.

„Mi meg akarjuk, meg tudjuk és meg is fogjuk venni az oroszok frivol háborúját.“ — ezzel a kemény német szóval jellemzi a helyzetet a haditudósító törzstisztek egyike. Ha-

sonló biztonsággal lehet várni a Dukla körüli ütközetek befejezését: az oroszokat ki tudjuk és ki is fogjuk kergetni a magyar földről, amelyen eddig annyi sok fájdalmas tüskébe hágott a lábuk. Mire a tavaszi hó olvadni fog, akkor leolvadnak a Kárpátok testéről az orosz katonák és az orosz ágyuk; és ahogy a hegyről lejövő víz egyre sebesebb iramodással rohan tovább, úgy fog nőni a visszafelé vonuló oroszok menekülésének sebessége is.

Az érsek „szent cselédje“.

(Gerovszki Vladimir multja. — Ki volt Csernovitz orosz kormányzója?) —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 20.

A Gerovszki testvérekről sok szó folyt mostanában. Ezek a jeles testvérek, mint az orosz kormány sgenesei, Csernovitzból hatalmas ruzsofil agitációt indítottak s oktalan, pánszláv eszmék terjesztésében odáig mentek, hogy megrendszabályozásukra az osztrák kormánynak erőlyes intézkedést kellett tennie. A tulhangos Gerovszkiakról egy előkelő bukovinai nagybirtokos, aki az orosz invázió elől Délmagyarországba menekült és most visszatérőben van birtokára, érdekes dolgokat mondott el. Aktuálissá teszi a dolgot az oroszoknak Csernovitzból való teljes kiűzése, amely a Gerovszkiak pünkösdi királyságának halálát is jelenti.

Csernovitzban a Gerovszkiak fogalom voltak. „Gerovszki“, ez a szó úgy hangzik, mint egy hatalmas átok, az embernek rögtön az jut eszébe, hogy akiről most kell beszélni, azok megrögzött fanatikusok, akik ha kell, vérrel és tőrrel bizonyítják be macchiavellisztikus tanait. A Gerovszki-család doyen-je egy kopasz öreg ur volt, akinek hatalmas vaskereskedése volt Kisenewben, a vaskereskedő idővel áttette székhelyét Bukovinába, Csernovitzban telepedett le, ahol egy bukovinai ruthén leányt vett el feleségül. Ő lett később a híres „Gerovszkaja“: a nagy Gerovszkiak anyja. Erről az asszonyról is legendákat beszéltek az emberek Csernovitzban. Az asszonynak az volt a mániája, hogy a Petit Trianon orgiáit fogja népszerűsíteni Csernovitzban — állandóan „virágésélyek“-et rendeztetett, amelyeken a táncos és huncut fiatal-ság szívesen jelent meg s ezeken az estélyeken a „liliom-valzer“-nek óriási sikere volt. A mulatós csernovitzi ifjak patronája volt a Gerovszkaja, a Gerovszkiak anyja. A három Gerovszki fivér természetesen elől járt mindég, különösen a legfiatalabb: Vladimir tett ki magáért.

Gerovszki Vladimir doktor, elegáns megjelenésű, csodaszép ruthén férfi. Kitűnően kiképezte magát: jogot Oxfordban tanult, nemzetgazdaságot az amerikai Harvard egyetemen. 30—32 éves ember, finom arcú, nemes hajlása, sötét, dúz fekete haja, ábrándos szőke szemei egyszerűen elámulják a szlávot. Vladimir már kora ifjúságában exaltált, rajongó, hisztériás életet élt. A szintaxis és a mathézis közben Kropotkinról és Malatestáról ábrándozott — amikor papjelölt lett Moszkvában, már a rajongás oly fokáig jött haza nyaralni Bukovinába, hogy az ősz, mulató Gerovszki asszony komolyan kezdte féteni fia életét. Vladimir magabazárkózott, ideges, szent életet élt — napokhozát, térdepelt a kazáni szűz miniatűr szobra előtt, sohasem borotválkozott, az erdőben akott, ahonnan csupán tojásért és mézért kül-

dött haza — a csernovitziak reáfogták, hogy az ifjúkora legszebb tavaszát élő ember megörült a vallásos rajongástól. Hiába próbálták a fanatikus Vladimirt hazacsábítani az erdőből, májustól szeptemberig Vladimir így töltötte el a vakációt. Szeptemberben visszatért Moszkvába, itt az érsek „szent cseléd“-je volt, amely előkelő hivatalzámba megy az oroszoknál, a szent cselédnek annyira nagy tisztelet jár ki, hogy például az utcán mindenki kezet csókol a legmagasabb rangú tábornokok előre szoktak köszönni neki.

Amikor Vladimir huszonnégy éves lett, az orosz kormány ösztöndíjjal Párisba került. Itt a „szent cseléd“ hamarosan bevezett az élet vizébe a hedonizmus fosónakján — finom kis nők, pezsgő, kártya, lóverseny feledtették vele a hideg templomi kőszenteket. Vladimirtól, az érzelgős, papos, istenes theologusból — egyszerű viveur lett, a tömjén helyett a d'Orsay parfüm narkotikumát kezdte lelkébe szívni. Gerovszki Vladimirtól ismert párisi szeladon lett: a nők futottak utána, mert a férfiú szépség mintaképe volt, a férfiak szerették, mert ritka okos és gondolkodó fő volt. Vladimirt körülrajongta a szeretet: azt mondják, hogy a szép ruthén diáknak soha sem volt kisebbrangú barátja, mint egy vérbeli hercegnő. Londonban sem volt halkabb és hullámtalanabb a Vladimir élete. Vladimir a Carlton Palace és a Savoy „dinning room“-jaiban ép oly ismert alak volt, mint a City kődös boltjaiban. Vladimirtól már Londonban „üzletei“ is voltak, ezekről az üzletekről csak annyit tudunk, amennyit a sajtó is megirt már.

Egyszer, talán lehet két éve annak, az egész Gerovszki-család Dorna-Watrán üdült. Jelen volt a kitűnő mama, aki a Bourbonok szimbolumát sokszor száron törte a gálans ifjak kedvéért — ott volt egy pár orosz hölgy, egy pár orosz ur, igen modoros és látszólag mulatni vágyó gavallérok. A három Gerovszki is együtt volt a Vladimir egy éjszaka nagy bált rendezett Dorna-Watrán, amelynek a francia négyesét ki rendezte volna más, mint Vladimir? A mulatság pont 9-re lett tervezve s úgy volt, hogy előzőleg egy koncertet rendeznek: mindig akad egy-egy zongoraművész, egy-egy énekes, avagy csapzott haju irodalmi titán, aki homályos fürdőszalonokban halálra untatja a publikumot. A műsor első pontja egy Csajkovszky ballada volt, amelyet nyomon követett egy hölgy szavalata. Itt már kitört Vladimirtól a fékezhetetlen szláv vadság. A hölgy ugyanis zsidó volt s Heine-nek a „Kevlaari bucsu“-ját akarta elszavalni. Gerovszki Vladimir felállt egy székre s harsányan kiáltotta:

— Egy zsidó merészel itt szent dolgokról beszélni?

S hangosan kezdett fütyülni. Anyira nagy botrány kerekedett a dologból, hogy a vendégek majd mind eltávoztak — a zsidó vendégek másnap panaszra mentek, mert a Gerovszkiak tühetetlenül kezdték molesztálni a zsidókat. Vladimir egy utcán leköpdöste, megrugdosta a zsidókat, belekötött jámbor galiciai rabbinusokba s véresre verte őket. A dolog vége az lett, hogy az izgága fiát kitiltották a fürdőből.

— És Vladimir lett Csernovitz „polgári kormányzó“-ja *Evreinoš* a tulajdonképeni kormányzó igen csöndes, jóra való ember volt — de a Gerovszkiak őt is megdolgozták. A hisztériás ruthén familia döntő erkölcsi tekintélyre és pozícióra tett szert — de természetesen csupán addig, amíg a demokrata osztrák-magyar hadsereg rendet nem teremt újra Bukovinában.

Aradi fiatalember és földmives leány.

— Egy regényes házasság története. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 20.

Érdekes házasságról beszélnek már napok óta az aradi társaságban. Az aradi társaság egyik fiatal tagja a hét elején kötött házasságot egy csanádmegyesi — földesgazda egyszerű leányával.

A fiatalember, aki a történet középpontjában áll, általában ismert Aradon. Előkelő és tekintélyes családból való s mindig a legjobb társaságokban forgolódott. Nemesak, születése, de egyéni tulajdonságai is predestináltak erre. Osztályának mindig legjobb tanulója volt, felső tanulmányait kitüntetéssel tette le, kortársai közül mindig kivált nagy tudásával és alapos-ságával, mindanki fényes jövőt jósolt neki. Tanulmányai befejeztével karrierjét alapozta meg. Aradon számtalan társadalmi akcióban vett részt, felolvasásokat, szabadelőadásokat tartott, minden téren nevet szerzett magának, biztosan haladt, hogy eloglalja azt a helyet, amely őt minden tekintetből megillette. Amellett nagyon kedvelt tagja volt a társaságnak, népszerűségnek örvendett a nők körében: fess, elegáns fiatalember szellemességével, ötletességével, amellyel minden kérdéshez hozzá tudott szólni, szintén hódított.

Az első meglepetés, amelyben a fiatalember az aradiakat részesítette, távozása volt. Elhagyta Aradot, otthagya jól jövedelmező foglalkozását, amely nagy karriert és jelentős szerepet ígért neki, elhagyta a várost s falura ment, ahol állami hivatalt vállalt. Meglepett barátainak mosolyogva mondta:

— Ne csodálkozzatok, nagyon egyszerű a dolog. Meguntam a városi életet, meguntam a zajt, a túlekedést, csendre, nyugalomra vágyom. Már előre boldog vagyok, ha kis falusi házamra gondolok, a boldog, zavartalan csendre, arra az életre, amelyet nem zavarnak meg nagy emóciók. Milyen jó lesz majd kis kertemben a virágokat öntözni, nyári délután a verandán klasszikusokat olvasni!

Telt mult az idő s csakhamar híre kelt, hogy a fiatalember szerelmes. Ő, akit Aradon s talán másutt is gondos mamák a „kitűnő pártik“ közé soroztak, szerelmes egy földesgazda egyszerű lányába, aki nem is nagyon gazdag, aki nem „párti“, aki ha szép is, de — úgy mondták — testi hibában szenved; bicog.

Nagy feltűnést keltett ez a hír Aradon s klubban, korszón, kávéházban, családi asztaloknál napokig erről beszéltek, ezt „tárgyalták“, magyarázták, kommentálták, keresték, kutatták az okokat. Nemrégiben a fiatal államhivatalnok bent járt Aradon. Ismerősei, jóbarátai meg-rehanták a kérdésekkel:

— Igaz?

A fiatalember csak mosolygott.

— Még nem. De többet nem mondok.

Azóta megtörtént a házasságkötés. S az aradiak még mindig találgatnak, kutatnak, magyaráznak. Csak éppen az igazi, a kézen fekvő okot nem tudják megtalálni. Azt csak egy fiatal aradi fiskális mondta, aki nemrég meglátogatta őt.

— Mondhatom — beszélte el aztán — még életemben nem láttam nála boldogabb embert. Az arca sugárzik, olyan boldog, mint egy gyerek, öröme őket látni. Mondtam is neki: „Na barátom, ha tudnám, hogy én is ilyen boldog leszek, akkor azonnal meg-nősülnék.“

„Szent Anasztázia ollója.“

— Elnémitják a francia lapokat. — Cenzurával védelmezett kormány. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 20.

C. A. Bratter a Vossische Zeitung munkatársa, aki januárban svájci utlevéllel áruházban bejutott Párisba és ott néhány hetet töltött el, így folytatja érdekes és közvetlen megfigyelései ismertetését:

— Nem messze az orosz követségtől a rue de Grenelle mentén van Páris egyik legnagyobb posta és táviróhivatala, amelynek berendezése — mint nekem a szállodában mondták, — mintaszertű. Egy svájci ismerősöm kalauzolt az épületben, ahol nem sok a német postánkkal versenyzőt tapasztaltam, azonban itt találkoztam egy úrral, aki nekem Németországot érdeklőt közölt velem — természetesen akarata ellenére.

A táviró hivatalhoz vezető folyosón svájci ismerősöm egy hangos arat üdvözölt. Bemutatkoztunk egymásnak. Új ismerősömről megtudtam, hogy a legrégebb és legtekintélyesebb délfranciaországi lapnak a *L'indépendant des Pyrénées Orientales* nek a párisi tudósítója és elkeseredésének nem kisebb oka van, mint az, hogy lapjának megjelenését a cenzor rendeletére nyolc napi időtartamra felfüggesztette. A felfüggesztés ideje ugyan már letelt, de a temperamentosus kis délfrancia még mindig dühöngött miatta. A felfüggesztés okáról ezeket tudtam meg:

A *L'indépendant Brousse* képviselő néhány cikkét közölte, amelyekben a francia honatyai leírta: hogyan élnek a miniszterek, miniszteriumi tisztviselők és politikusok Bordeaux-ban. Enyhén szólva: botrányos lehetett a francia vezetőemberek életmódja és Brousse képviselő óvatossá vált arra, hogy nem illik ám a melatozás-dorbézolás Délfranciaországban, amikor Északfranciaország nagy része az ellenség kezében van. Ez a jámbor figyelmeztetés azonban elég volt arra, hogy a lapot nyolc napra felfüggeszték.

Egy másik nagy vidéki lapot — gondolom Lyonit — azért tiltott el a megjelenésétől a cenzura, mert az orléans-i herceg levelét közölte, amelyben a herceg a kormánytól engedélyt kér, hogy a francia hadseregben harcolhasson. Ennek a lapnak szerkesztője azonban nem adta be olyan könnyen a derekát és heves vitába kezdett az ügyessel, cenzorral, akik végül is azzal okolták meg végzésüket, hogy az orléans-i herceg „jogtalanul beavatkozott Franciaország katonai ügyébe” levelével.

A *L'Avenir du Puy-de-Dôme* két napig nem jelenhetett meg, mert a párisi Humanitéből átvett egy az elzárt hangulatról szóló közleményt. „Szent Anasztázia ollója” — így nevezik a francia újságírók a cenzor író szerkesztését — nem elégedett meg a „veszélyes” közlemény kihúzásával, hanem mielőtt el is némitotta két napra a lapot. A *L'Avenir* kiadója panasza miatt a párisi újságíró szindikátushoz, az igazságügyminiszterhez, ahol csak azzal vigasztalták meg, hogy bizony az előfordul, hogy vidéki lapokat a fővárosiakból, párisi lapokat a vidékiekből átvett közleményért a cenzura szigorúan megbüntet.

Érhető ilyen körülmények között, hogy az igazán véresszájú lapok a *Ciémenceau Homme suchainé-je*, *Hervé Guerre Sociale* ja, az *Intransigeant* háromnegyed részben üres hasábrakkal jelenik meg. Az egyedüli „demokratikus” vonás ebben a francia cenzurábrületben az, hogy élén Alexandre Vorenne személyében egy szocialista áll.

Különösen a politikai jellegű cenzura dühöng. A hatalmon levőknek sehogyan sincs igénye, hogy ha a körükre néznek. A legrettegetőbb ember ebben a tekintetben Clémenceau, aki — már a Szent Anasztázia szabta keretekben és lehetőség szerint — alaposan elmondja véleményét Poincaré és Viviani urakról és egyszerűen a nemzeti védelem korrumpálóinak nevezi az elnököket és kabinetfőnököket, akik egynapra-dolgozó-hivatalnokok, legtöbb gondjuk a saját presztizsük és a katonákat éhezni, megfagyni engedik.

Huszezer koronás ajándék

(A városi mészárszék kérdése. — Glück Károly és Társa ajánlata. — A terhes kórházi szerződés. — Zimmermann Károly dr. nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 20.

Hétfőn délután a közéletmezési bizottság ülést tart, hogy a keddi rendkívüli közgyűlésnek javaslatot tegyen a hatósági husszék és az élelmiszer raktár felállítására. A tanács mindkét kérdésben állást foglalt. A husszékot meg akarja nyitni, az élelmiszer üzletet be akarja rendezni. Minthogy azonban ez utóbbi kérdésben még a törvényhatóság nem nyilatkozott és nem adott a cselekvésre felhatalmazást, a tanácsnak ülésre kell összehívnia a törvényhatóságot.

A husszék felállításáról már nyilatkozott ugyan az élelmezési bizottság és megadta a direktívákat, amelyek közt a leglényesebb az, hogy a városi mészárszéknek a város becső területén kell lennie. A tanács tagjai közt ma egy husárjegyzéket köröztek. Mikéllakáról került be Aradra és megtehették belőle állapítani, hogy legalább 25 százalékkal olcsóbb a hus tőlünk tíz perenyi járóföldre, mint nálunk. Új-aradi árakról is beszéltek, azok is lényegesebben alacsonyabbak és ezek a tények is arra ösztökélik a magisztrátust, hogy a hatósági husszék létesítését melegen ajánlja a törvényhatóságnak. A vezetőség véleménye tehát kialakult és a bizottságot tulajdonképp azért hívták össze, hogy egy abszurd ajánlatot az ő segítségével eltemessenek. Glück Károly és társa cég ajánlkozott a városat átvetetni üzletét, amelyet meg akar szüntetni. Azt ajánlotta, hogy minden rekompenzáció nélkül odaadja a helyiséget és berendezését, mert hát egy mészárszék egyébből úgy sem áll, kifizető november elsejéig a házbért, ha város viszont vállalja a cégnek a kórházzal szemben fennálló szerződését.

Ezen az áron természetesen a város hatósági husszékot nem állthat, mert mint erre illetékesek kijelentik, az üzletre a város a mai husárak mellett huszezer koronát fizetne rá. Azonban a tanács tagjai maguk sem veszik komolyan az ajánlatot és Lócs Rezső helyettes polgármester az élelmezési bizottságnak azt fogja javasolni, hogy vessen azt el és a hatósági husszék felállításának más módját proponálja a közgyűlésnek. A tanácsnak ezegy egyetemes telforrása.

Varjassy Lajos polgármester kijelentette az *Aradi Közlöny* tudósítója előtt, hogy Glück ajánlata nem is tárgyalható, mert annak abszurditása annyira kezen tekvő, hogy a lakus előtt is teljesen világos az a megmérhetetlen differencia, amit a város már előzetesen terhekben vállalna aközött, amit egy úgy szólván üres boltba rendezéssel kapna.

Zimmermann Károly dr. a kórház igazgató főorvosa az *Aradi Közlöny* munkatársa

előtt a következő nyilatkozatot tette ebben a kérdésben:

— A vármegyei kórházbizottság felhatalmazás alapján szoktunk pályázatot hirdetni a kórház különböző szükségleteire. A múlt év decemberében a kórháznak hussal való ellátására hirdettünk pályázatot. Egyetlen egy pályázó akadt: Glück Károly, a ki ajánlatában a marhahúst egy korona ötven fillérért, a borjuhúst egy korona negyvennégy fillérért, a disznósírt egy korona nyolcvan fillérért akarta szállítani. Az ajánlatot a kórházbizottság elfogadta és így az hatályba lépett. Glück Károly 1915. december 31-ikéig köteles a fentebbi árakon ellátni a kórház husszükségletét. Az árak azóta tetemesen emelkedtek, a marhahus kilója körülbelül két korona, a borjuhúsé két korona negyven, a disznósír három korona. A kórház napi szükséglete átlagban 90–100 kiló marhahus, 25–30 kiló borjuhús, 7–8 kiló zsír. Körülbelül ilyen méretek között marad továbbra is a szükséglet, lényeges emelkedés vagy csökkenés nem várható. Ilyen körülmények között Glück Károly mintegy huszezer koronát fizetne rá a szerződésre. Természetes, hogy szabadulni szeretne a szerződésben vállalt kötelezettségétől. Talán harminc év óta szállít már Glück Károly a kórháznak húst. E harminc év alatt bizonyára gyakran előfordult hogy a hus ára időközben lejjebb szállt annál az árnál, a melyért ő szállítani volt köteles. Nem emlékezem azonban arra, hogy egyetlen egyszer is jelentette volna a kórházbizottságnak, hogy „olcsóbb lett a hus, én is olcsóbban fogom számítani.” Most, a mikor a szerződésre rá kellene fizetni, menekülni akar a vállalt kötelezettség alól. Először arra hivatkozott, hogy a szerződés még nincs aláírva, így még nem is köteles azt betartani. Ez azonban nem áll, mert december hónapban tett ajánlata olyan volt, hogy ha azt a kórházbizottság elfogadta, ezzel egyidejűleg az már érvényessé is vált. Ezután azzal próbálkozott meg Glück Károly, hogy családai és egyéb — megengedem, méltánylást érdemlő — okokra hivatkozva, jelentette, hogy üzletét feladja. A szerződés hatálya azonban ezzel sem szűnik meg, mert aki az üzletet átveszi tőle, az köteles a szerződés feltételeinek is eleget tenni. A kórházbizottság abba a kérelembe sem mehet bele, hogy legyen méltánylással a husárak lényeges emelkedésére, és emelje fel a szerződéses árakat. Más cikkek szállítói is fordultak már ilyen kérelemmel a bizottsághoz, azokat is elutasították.

— Ilyen előzmények után fordult a nagymészáros Arad városához azzal az ajánlattal, hogy hatósági husszék eljaira átadja mészárszékét; a berendezést — amelyért amúgy se kapna valami sokat — ingyen adná, a házbért — amit ugyanis neki kellene fizetnie, ha megmaradna üzletében — kifizető november elsejéig, és e nagylelkű akományokért nem kíván egyebet, minthogy a város vegye át a kórházzal kötött szerződését, vagyis a körülbelül huszezer koronát ne ő, hanem a város fizesse rá.

— Nem hiszem, hogy a város elfogadja ezt a nyilvánvalóan kedvezőtlen ajánlatot. De még ha el is fogadná, akkor is beleszólása van az ügybe a kórházi bizottságnak is. A bizottságnak ugyanis nem mindegy, hogy Glück Károly szállítja a kórháznak a húst, avagy a város. Mert a város igen jó lehet mindenféle tekintetben, de kétséges, hogy jó-e mint mészáros ha néha előfordult, hogy nem megfelelő húst kaptunk a mészárosától, egyszerűen visszaküldtük és kicseréltettük. Ha majd a város szállítja a húst, vajjon minden egyes

esetben összehívják a tanácsulást, hogy az vizsgálja meg, tényleg rossz volt-e bus? Kétséges tehát, hogy a kórházbizottság beleegyezik abba, hogy Glück Károly másra ruházza át szerződési kötelezettségeit. Nézetem szerint legfeljebb csak úgy fogadhatná el, ha kifejezetten kimondaná, hogy akármilyen panasz merül fel az új szállító ellen, nem azt, hanem Glück Károlyt fogják elővenni.

Idáig egyébként Glück Károly pontosan eleget tesz szállítási kötelezettségeinek. Ha a jövőben ezt elmulasztaná, kénytelen lennék napi áron másutt beszerezni a husszükségletet, és természetesen az ő terhére írnam fel azt a különbözetet, amely a vele kötött szerződési és a mai beszerzési ár között mutatkozik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap d. u. Vig özveg, este Sárga esikő.

Hétfő: Éjfélkor 12-ig.

Kedd: Bőregér.

Szerda: Mozi-tündér.

Csütörtök: Délibáb-utca 7., újdonság.

Péntek: Délibáb-utca 7.

Szombat: Katica, új operett először.

A Kölcsey Egyesület hangversenye.

(Herczeg Ferenc Aradon. — Művészet a csonka harcok javára.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 20.

A háborus idény nem valami bőséggel kedveskedett az aradi közönségnek hangversenyekkel és az a néhány hangverseny, amelyet megtartottak, kizárólag jótékony célok szolgálatában állt. Mint jótékony cél, de mint művészi esemény is első helyen áll a Kölcsey Egyesület nagyszabású jótékony hangversenye, amelyet vasárnap, február 21-én délután öt órakor a Kulturpalota nagytermében rendez a csonka aradi harcok javára.

Az a buzgóság és szerencsés kéz, amellyel a Kölcsey Egyesület ezidei programját úgy állította össze, hogy a Kulturpalota óriási terme vasárnapról vasárnapra szűknek bizonyul a közönség befogadására, ezuttal is teljes mértékben megnyilatkozik. A hangverseny jegyei iránt — bár mindössze ez a hét áll rendelkezésre — olyan nagy kereslet mutatkozott, hogy vidékről táviratban biztosítottak maguknak jó helyet az érdeklődők és a négy koronás helyek teljesen, a három koronások is nagyrészen elfogytak. A nagy terem 30–30 koronás árban kiadott négy páholya, mint minden nevezetes alkalommal, most is Arad előkelő családjaiban talált gazdát. A páholyokat az Urbán báró, Bánhidy báró, Neuman báró és Fábian családok foglalták le. Bánhidy Antal báró azonkívül 20 koronát felül is fizetett.

A nagy érdeklődést a hangverseny műsora meg is érdemli. Kiemelkedő része lesz a délutánnak Herczeg Ferenc felolvasása. A kitűnő író nemcsak szeretővel, szivesen, hanem a magát itthon érző ember barátságával jön Aradra. Vasárnap hajnalban érkezik és estig marad itt. Táviratban kérte, hogy ne fogadják ünnepélyesen, mert Aradon itthon érzi magát. Miután a hangverseny résztvevői — mint azt újabbán Berger Károly hegedűművészt kísérő Fischer Ernő bécsi zeneakadémiai növendék is bejelentette — díjtalanul működnek közre, a hangverseny jövedelme csaknem teljesen érintetlenül, csekély készlet mellett hatalmas összeget juttat a jótékony és nemes célnak.

A hangverseny részletes műsora a következő: 1. Zichy Géza gróf tanit. Költe-

mény, írta Szemere Kálmán aradi főv. állomásfőnök, előadja Keszlerné Kápolnay Juliska. 2. Masse „Pál és Virginia” c. operájából a Madárdal. — Farkas Imre „Pierot és Ninon” c. dala, énekli dr. Köpf Jánosné, hártán kíséri Loughy Jenny. 3. Herczeg Ferenc országgyűlési képviselő felolvasása: A magyar nép a világháborúban. 4. Haendel Hubay: Larghetto. — Hummel-Burmester: Altdeutscher Tanz. — Bach: Air hegedűn előadja Berger Károly, zongorán kíséri Fischer Ernő. Jegyek (3, 2 és 1 koronások) a Kulturpalota főbejáratánál a pénztárban a hangverseny kezdete előtt vehetők.

* A színház hírei. Héti műsor: Éjfélkor, Bőregér, Mozi tündér, Délibáb utca 7. A három legnépszerűbb operett tölti be a hét elejét. A moziütderekben lép fel hosszabb betegsége után először Járny Sándor. De a repertoire legérdekesebb darabja ketség kivül a Délibáb utca 7, mely esütörtök és pénteken kerül színre. A délibáb utca 7 szerzője Hajó Sándor a legjobban beszéltető magyar dramairó, a dialogusnak olyan mestere, mint a szókutak jateka a déli verőfényben. Hajó Sándor a világtól elzart interieurök mestere. A lakajok egy költői, távoli cseléd udvarban ének, a Délibáb utca 7 szereplői egy rozsaszin leányzóban. Két bakfis és két úszó két ágy, két katoná-ágy, amelyben csak egy-egy percre fekszenek a szalon sebesültek; de inkább maguk az apollók, migrénel és szerelmes szívdobogással. Háborus idió de biztos művészettel elavóitva a háborútól, éppen úgy mint az itthonmaradt tarsadalmot; négy ember lelki ugye, négy szerelmes kergetőzése a mese szobában egy Chopin akkord, melynek nyomán kivirul valami mélyregeen kis és valószínűtlen szerelem. Hajó Sándor e darabjával saírat írt az önkéntes apollókról, de a saíre egy percig se bántó vagy sertó, nem is azt célozza, csak mutatni akar es e célját el is éri azzal az öletességgel, szellemmel meleg hummorról, mely magat minden eddigi darabjával a magyar színpadi irók legelőkelőbbjei közé sorozta.

* Psilander-vasárnap az Apollóban. (Zsiga formába jön.) Az Apolló-színház nem tesz különbséget a hetköznapit és a vasárnapi műsor között, mint más nagyon sok mozgóképszínház, amely annak tudatában, hogy vasárnap ugys szórakozást keres a közönség, olcsó programot állit össze. Bármely elsőrangú fővárosi mozinak is elismerésére várhatna az az műsor, amelyet vasárnap mutat be az Apolló. Psilander Waldemar legújabb alakítása. Az élet iskolája az egyik slágere a vasárnapi műsornak, a másik pedig a: Zsiga formába jön című bohózat, amelyen két nap óta teledhetetlenül jól mutat az Apolló publikuma. Ezt a tenomális tum pompás jókevet ebreszt a nézőtérén, amely nem fogy ki a nevetésből, ha Zsiga groteszk alakját megpillantja. Vasárnapi előadások fél 3-tól este 11-ig tartanak keves megszakítással.

* Psilander est az Urániában. A megboszult becsület címen egy új Psilander képet mutat ma be a színház. A mozivászón királyja egy új briliáns szerepben mutatja be művészi játékát. Maga a drámának a meséje érdekesítő, igazi drámai jelenetekkel, tragikus fordulatokkal telt téma, melynek szépségeit a legnagyobb mértékben fokozza a kép gyönyörű kiállítás és mesteri rendezése. A főszerepet Psilander alakítja, ki ebben a szerepben ep-ugy, mint az eddig látottakban is, legnagyobb művészi tökélyével lép a közönség elé. Szerepében a legnagyobb művész áll előttünk, ki teljes egyéniséget, minden művészi erejét viszi belé minden alakításába. — Elsőrangú pótműsorról is gondoskodott a színház: a nagy sláger mellett egy kisebb drámai kép „A szigorú apa”, egy megnató és érdekesítő drámai jelenet foglal helyet.

* Az orosz leánykereskedelem filmje az Apollóban. Elteltünk kulturálatlan hazájának mélységes sötétsége veti előre megrendítő prespektíváját abban a nagyszabású moziképeben, amelyet hétfőtől kezdve mutat be az Apolló-színház. Az orosz leány- és gyermek kereskedelem a dráma címe s a sokatmondó cím magában foglalja a darab cselekményét is.

* „Tilosban...” szenzációs vígjáték sláger holnap kerül bemutatóra az Urániában. 5

Elkeseredett harc a burgonyáért.

— Heves jelenetek Berlin piacain. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, február 19.

Miután Hessel tábornagy Berlin és kerülete katonai parancsnoka öt márka hetvenöt pfennigben állapította meg a burgonya maximális árát, Berlin lakossága azt várta, hogy a kereskedők felhagynak tartózkodó politikával. Ez a remény azonban nem teljesült, mert hivatalosan még nem hozták nyilvánosságra, mikortól kezdődött a piár és így egyelőre még a régi, métermázsánként négy márkás ár van érvényben. Epen ezért a berlini piacokon és üzletekben még nem kapni burgonyát. Különös jelenet játszódott le ma reggel a schönembergi Winterfeldt-teren. Felvonult egy hosszú kocsisor, rogyásig telve burgonyával. A háziaszonyok száai között hamar híre terjedt az eseménynek és már néhány perc múlva hatalmas tömeg állt körül a kocsikat, követelve az áru eladását. A vásári felügyelő hírvl adta: „A burgonyát csak a régi négy márkás áron szabad eladni.”

Ezt a kijelentést a háziaszonyok viharos tetszéssel fogadták, de az árusítók, akik abban a hiszemben jöttek ide, hogy már az új áron adhatják el a burgonyát, nem teketóriáztak sokat, egyszerűen lovaik közé csaptak és elhajtottak. A háziaszonyok persze élénken tiltakoztak, de mindez nem használt, a kocsik már messze voltak. Hasonló jelenetek játszódtak le a schönembergi kisebb piacokon és a wilmersdorfi fővásártéren is. Itt is megjelentek a kereskedők, de eltavoztak, amikor megtudták, hogy még a régi árak vannak érvényben.

Heves jelenetek játszódtak le a különböző berlini vásárcsarnokban is. A Marheineke-téri vásárcsarnok előtt már reggel hét órakor százával álltak az emberek, akik burgonyát akartak vásárolni. Reggel nyolc órakor azonban már cseppet adta tudomására a várakozóknak, hogy nem árulnak több burgonyát és a vásárcsarnokot bezárják. A sok száz térti asszony, aki egy óra hosszat összezsúfolva türelmesen várakozott, burgonya nélkül volt kénytelen hazatérni. Neuaoinben a hatóság olyan intézkedéseket tett, amelyek hihetőleg elejét veszik a további panaszoknak. Holnaptól kezdve csak olyan burgonyakereskedők kaphatnak burgonyát, akiknek Neukölnben nyit üzletük van és kötelezik magukat, hogy a városból kapott burgonyát, tontját öt pfennigert a polgárság rendelkezésére bocsátják. Az egyes vevő naponta legfeljebb tíz fontot vásárolhat.

A schönembergi Tabor-téren tegnap lejátszódtott jelenetek sem ismétlődhetnek meg többé. A hatóság elhatározta, hogy a Tabor-téri árusítást betiltja és át helyezi a schönembergi gyümölcs és zöldségkereskedők egyesületébe. Persze nem lehet majd egészen egyszerűen burgonyát kapni az egyesülettől. Aki burgonyát akar, annak előbb a schönembergi városházára kell mennie, ahol adónyugtájával tartozik igazolni, hogy kevésbé vagyonos. Ha ez sikerül, csak akkor kap egy utalványt, amelynek alapján az egyesület kiad neki bizonyos mennyiségű burgonyát. Ez a körülményes eljárás nem ad választ arra a kérdésre, hogy honnan szerzik be a burgonyát azok a polgárok, akiket a schönembergi városházán vagyonosoknak tekintenek?

Mit olvas Arad a háboru alatt?

— A pikáns olvasmányok alkonya. — Az aradi közönség érdeklődése a diplomáciai könyvek iránt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 20.

Más esztendőben ilyen tájon az aradi utcák telve voltak azokkal az apró emberkével, akik a hónapok alatt vaskos könyvesomókat szorongatva siettek haza, vagy az iskolába. Most változott a kép. Arad utcáin most is látni ugyan könyvesomókkal rohanó embereket, azonban ezek nem az iskolákba és nem az iskolákból sietnek. Ezek a könyvtárakból, vagy a könyvkereskedésekbe futnak, de nem tanácsokkal látják el magukat, hanem a világirodalom újalkotásait szorongatják.

— Mit olvasnak az aradiak a háboru vérfátyolos hónapjaiban? — Ezzel a kérdéssel fordultunk azokhoz, akik az író és az olvasó között az összekötő kapcsot alkotják. — Mi iránt érdeklődik az aradi közönség a rettegéssel és a bizakodó szorongással telt napokban? — Ez iránt érdeklődtünk a könyvkereskedőknél és a könyvtáraknál.

Kíváncsiak voltunk, hogy különösen most, a tavaszt sejtető érzékingerlő napokban az ifjúság olvasmányain visszatükröződik-e az örökké emlékeztető nagy idők szelleme, vagy pedig a régi pikáns olvasmányok betűtengerében frissíti-e föl fantáziáját? Nem titkolható megelégedéssel konstatáljuk, hogy Arad ifjúságának gondolkodása és érzésvilága fölött nem suhanak el nyomtalanul a létünkért folyó küzdelem izgalmas eseményei. Jóleső érzéssel regisztráljuk, hogy az aradi fiatalság olvasmányai között ezekben a szent, nagy napokban nem szerepelnek a „Faublas lovag kalandjai“, „Vénus szerelmei“, „Boccaccio decameronja“ című könyvek, hanem a felnőttek szellemi szükségleteiből választják ki ők is lelkük és elméjük táplálékát.

— Ön végigjárhatja az összes könyvkereskedéseket, — mondta egy aradi nagy könyvesbolt tulajdonosa — és nem talál a kirakatokban egyetlen ugynevezett pikáns könyvet se. Azokat vagy kilogramm számba adták el, vagy pedig a polcokon eltemetve porosodnak.

Az aradi publikum szellemi nivójára rendkívül jellemzők azok az adatok, amelyeket az ifjabb Klein Mór, Kerpel Izsó és Weisz Leó aradi könyvkereskedő cégek főnökei adtak. Arad olvasó közönsége ugyanis mondhatni kapcsolja a diplomáciai titkokat tartalmazó könyveket. Az imént említett három cégnél összesen 750 darabot adtak el rövid idő alatt az osztrák-magyar monarchia külügyminisztériumának ama hivatalos jelentéséből — az ugynevezett Vörös Könyvből — amely a mai háboru előzményeinek hivatalos adatait tárja föl. Németország Fehér könyvéből összesen 120 példány, az Angol Kék könyvből pedig csak hatvan példány erejéig érdeklődött az aradi publikum. A mi Vörös Könyvünket különösen hivatalnokok, a diplomás emberek keresték, de asszonyok is érdeklődtek, ellenben a kereskedővilág köréből senki se kereste diplomáciai kiadványunkat.

— Mindjárt a háboru kitörésekor nagy érdeklődést tanúsított a közönség — mondta egyik könyvkereskedő — Sarceynek „Páris ostroma“ című történelmi munkája iránt. A mű iránt a kereslet növekedett akkor, amidőn a németek Páris-felé nagy léptekkel haladtak. Sinclair „Egy Vörös Keresztelés leány“ című munkája, továbbá Dell: „A sas utja“, és Archibald Villiam: „A modern háboru eszkö-

sei“, Pilleh Jenő főhadnagy „Ausztria-Magyarország hadserege“ című műve iránt mutatkozott érdeklődés. Amikor a Zeppelinek tüntek föl az angol és francia sereg feje fölött, Mikes Lajos dr.-nak Zeppelin gróf című kiskönyve felé fordult az aradi publikum. Az olvasó könyvtárban I. Vilmos 90 írása című háborus reminiscenciákat is élénken kereste a közönség. Fényes László szerbiai levelei a Nagy Endre előszavával megjelenő három háborus könyv több száz példányban kelt el. Sajnos, a magyar könyvek iránt nem mutatkozik olyan érdeklődés, mint a külföldiek iránt. Krudy Gyulánál „A negyvenkettős mozsarak“ című regényét nem nagy figyelemre méltatta az aradi publikum. Talán azért, mert drágák a magyar könyvek, a közönség pedig különösen az egy korona könyveket kapkodja. Érdekes, hogy míg Krudy Gyula említett regényét egyes példányokban nem keresték, addig a kölcsönkönyvtárban valósággal marták érte egymást az olvasók. Vannak olyan könyvek is, amelyek már megjelenésük előtt elfogynak. Ezek közé tartozott Sven Hedin-nek „Ein Volk in Waffen“ című munkája, amely a neves írónak a belga harotérről írott riportjait foglalja magában. Az egyik aradi könyvesboltban például még megjelenése előtt 250 példányt jegyeztek el az izgalmakra vágyó olvasók. Thomas Mann-nak „Der Tod in Venedig“ című romantikus könyve is szép számmal fogyott, pedig ennek semmi köze a háboruhoz. Ugy látszik, most elég, ha valamely műben ideizigató részletek vannak, nyomban kész az érdeklődés iránta. Ezt a föltevést igazolja az a tény is, hogy Hanns Heinz Ewersnek „Alraune“-je is szédületes sikert ért el, pedig ez sincs vonatkozással a háboruval. A régi háborus leírások is élénken foglalkoztatják a közönséget. Claude Farrère-nek Die Schlacht-ja a osztrák ütközet leírását is tartalmazza és emiatt szerfölött keresik. A németeknek az angol hajók elsüllyesztésére irányuló akciója nagyon felkeltette az érdeklődést Conan Doyle „Nagybritánia veszedelme“ című fantasztikus novellája iránt, amely tudvaleg Angolország kiéheztetésének lehetőségével foglalkozik. Az olvasó könyvből több száz fogyott el és már nincs is Aradon raktáron.

Mint külön érdekességet említjük meg, hogy a német könyvek és folyóiratok iránt nagy előszeretettel viseltetik a közönség. Például a Leipziger Illustrierte Zeitung augusztusi és szeptemberi számából az ugynevezett háboru számokból, új kiadásokat keltett nyomtatni.

A kulturpalota könyvtárában minden délelőtt körülbelül 100—110 látogató fordul meg, akik főképen regényeket keresnek, különösen a régi háborus regényeket, így például Jókainak „A jövő század regénye“-t, Tolstojnak „Háboru és békéjét“ olvassák sokan. Az olvasószobát jobbra öreg urak és tanárok látogatják, a könyvtárt azonban hölgyek is és a társadalom minden osztályához tartozó urak is igénybe veszik.

Az igazságügyminiszter különben gondoskodott róla, hogy a jogászok se una kozzanak, ha esetleg háborus könyveket nem olvasnának. Tömegszámra jelennek meg a hivatalos jogi munkák és törvénymagyarázatok, amelyek iránt azonban nem nagy az érdeklődés. A jogászok

is szivesebben tanulmányosak most az újságok jelentéseit és a hadi térképek utvesztőit. Egy-két jogi könyvnek azonban mégis van sikere. Ezek: Az új sajtótörvény, Az új polgári perrendtartás, Az új jövedéki díjszabály. Különösen a nagyon gazdag emberek ügyvédjai vásárolják ezt a hosszú című munkát: Ormány János: „A jövedelem adónak a hadsegélyezés céljaira való ideiglenes és részleges életbelpetéteséről szóló végrehajtási utasítás.“ A mű igen sok példányban fogyott el Aradon, ami azt igazolja, hogy ebben a városban szép számmal vannak évi hússzeker koronánál nagyobb jövedelmű urak. (A könyv ugyanis ezeknek a gazdag embereknek megadóztatására vonatkozó utbaigazításokat tartalmazza.) Ők valószínűleg ezt tartják a legérdekesebb háborus olvasmányoknak. A szegény embereknek viszont az a véleménye, hogy a legjobb háborus olvasmány az, amihez ők nem juthatnak hozzá: a Páris olvasása.

VÁROS ÉS MEGYE

Háborus befektetés. A honvédhussár lak-tanyában, amely most katonai fertőző kórházul szolgál, be kell vezetni a Schone-csatornát, amely az Újtelepen elkészült hálózatba köthető be. A bevezetés költsége 6500 korona, a belső berendezés 7200 korona. A tanács elhatározta a munka sürgős elkészítését, mert a járvány elleni küzdelem legfőbb feltétele a tisztaság. A költségeket eleinte a 62 ezer korona segélyalapról akarták fedezni, ami teljesen ellenkeznek a törvényhatóság intencióival, mert ebből csak szegényeket szabad segélyezni. Hosszabb vita után úgy határoztak, hogy a törzsvagyon kölcsönzi a szükséges tőkét.

Nem lesz baj Aradon a mezőgazdasági munkák körül. Ma délután Lócs Rezső polgármester helyettes elnöklésével tartotta első ülését a központi gazdasági bizottság, amelynek az a feladata, hogy a szükséges mezőgazdasági munkák elvégzéséről gondoskodjék. A meghívottak, majdnem mind megjelentek és az elhangzott felszólalásokból kitűnt, hogy Arad város területén aggodalomra nincs ok, mert a vetés idejében megtörtént és egyelőre elég népes munkaerő áll rendelkezésre. A bizottság Ipoly-Keller Iván és Meiszner Ernő javaslatára úgy határozott, hogy a kizagzákat úgy Gájbán, mint az Erzsébetvárosban dobszó útján össze hívhatja és felszólítja őket, felmentsék be vetőmagszükségletüket, amelynek megszerzéséről a város gondoskodik és készpénz mellett juttatja a gazdáknak. Ipoly-Keller készséggel vállalkozott, hogy előadásokat tart a gazdáknak a súlyos viszonyok feladatairól. Összeírja a be nem vetett területet, de valószínűleg, mint azt Rémer István rendőrkapitány kijelentette, ilyen nincs is Aradon. A bizottság további teendője az lesz, hogy a beltelkek mezőgazdasági művelését forszírozza és később arató gépekről is gondoskodik. A földművelésügyi miniszter intencióinak megfelelően, felkeresi a bizottság a lelkészeket, hogy szószékéről buzdítsák a népet a munkára és egymás támogatására, mert a kormány az esetben, ha a segélyozottak vagy a hadiszolgálat alól felmentettek megtagadnak a mezőgazdasági munkát, leszállítja vagy elvonja segélyüket és azonnal behívja tatja.

Lócsztályozás Aradon. A tanács ma tartott ülésén a lócsztályozást május 14-étől 18-ig első időpontra tűzte ki.

Szabad az ut Sztanislau felé.

— Mai győzelmünk jelentősége. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 20.

A terepszakasz, amelyen a nadwornai ütközet folyik, egyike a legfontosabbaknak, egész Kelet-Galicia s így közvetve Lemberg kulcsa ugyasolván. A Kárpátok erdős vidéke ugyanis, amely a nagyobb hadseregek mozgási szabadságát, képeaságát korlátozza s így a harcokat ugyasolván guerilla szerűvé teszi, Delatyn vidékén kezd lefelé lejtősödni s Nadwornától és Kolomeától északra teljesen ellankásodik, síkságba megy át, amelyen csak hosszabb szakasz után nyújt ismét a Dnyeszter természetes védelmet. Ha tehát itt, Nadwornától és Kolomeától északra az oroszokat megverjük, minden valószínűsén szerint egész a Dnyeszteren túl kénytelenek visszavonulni. Az ütközet fontosságát emeli, hogy ugy Nadworna, mint Delatyn, Kolomea, továbbá Sztanislau vasuti csomópontok, találkozási helyei a Magyarországból és Bukovinából a Pruth és a Bisztrica völgyéből a Dnyeszter völgyébe, Lembergbe vezető vasutaknak és utaknak. Sztanislau végül megszállása óta élelmezési központja is az oroszoknak.

E vidéken néhány hónap előtt már nagy harcok folytak, habár nem olyan jelentősek, mint a mostaniak. Akkoriban kisebb haderő nyerte az utasítást arra, hogy a Tisza völgyéből előrenyomuljon Sztanislau irányában addig, amig nagyobb orosz haderőre nem bukkan, illetőleg nagyobb haderőt nem von el abból az orosz hadseregből, amellyel mi Stryj-Sambornál és a Stryj völgyében vívtuk nagy harcunkat. Október-november hónap folyamán történt ebbe az irányba előnyomulásunk, amely fényes sikerrel járt. Tulnyomó orosz erőt kergettek csapataink a Tisza völgyéből Worochtan, Woronienkán, Tartarowon, Mikuliczyn, Jaremcén, Delatynon és Nadwornán át körülbelül Bohorodczany és Tarnowica-Lesna között azután elkeseredett és

nagy harc folyt le a magyar népfelkelő csapatok, a lengyel légió és az orosz sereg között, amely-kétszer olyan erős, tüzérség tekintetében pedig háromszor oly erős volt, mint a mieink. Az oroszok visszavonultak s Sztanislaut készültek kiűriteni, amikor bekövetkezett egész vonalunkon az emlékezetes novemberi önkéntes általános visszavonulás. A Nadwornánál küzdő sereg ekkor a következő parancsot kapta a hadsereg főparancsnokságtól: „Die Armeegruppe hat das Pruthdefilee zu verteidigen und vor überlegene feindliche Kräfte sich abschnittsweise bis zu dem Tartarenpasse zurück zu ziehen und diesen zu verteidigen.“

Ennek a parancsnak, mint most az események mutatják a Pflazer hadseregcsoport, melynek egyes részeit Attoms gróf hadtestparancsnok, illetőleg Dursky altábornagy, a lengyel légió fővezére veszélyelték, fényesen megelégték. A Pruthdefileeltől a határig terjedő rövidszakaszon két és fél hónapig tartották fel az ellenséges előnyomulást, a Tatar szorost minden erőfeszítésük mellett nem tudták hatalmukba keríteni az oroszok, majd pedig most egyidejűleg három oldalról megindult újra a diadalmas előnyomulás: Bukovinában, a Jablonicai hágból a Pruth völgyén keresztül Delatynig, végre Rafailowától a Bisztrica völgyében Pasiecznán keresztül Nadwornáig.

Hogy, amint a mai hivatalos jelentés mondja, Nadwornától északra, valószínűleg Solotwina, Bohorodczany és Tarnowica-Lesna tájékán ismét győzelmet arattunk, az azt jelenti, hogy szabad Sztanislau felé az ut s az oroszok legfeljebb még közvetlen Sztanislau előtt kiséríhetnek meg ellenállást.

A hősök emléke. A Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság, amely Lukács György v. b. t. t. orsz. képviselő és Kirchner Hermann es. és kir. altábornagy vezetésével az egész országra kiterjesztette működését, felhívással fordult a vármegyék alispánjaihoz, a városok polgármestereihez, a főszolgabírákhoz és a községi jegyzőkhöz az akció közgazgatási támogatása érdekében. A bizottság első sorban a harcúterén szerzett sebesülés, vagy betegség következtében elhunyt hősök halála körülményeinek és esetleges hősi cselekedeteiknek adatait gyűjti össze. E nehéz munkában kiváltképp a kör és községi jegyzők lehetnek a bizottság segítségére s ebből a célból a jegyzőkhöz kérdőívek mentek a következő pontozatokkal: 1. Osszeirandó a körzete, vagy községe területéről való hősi halottak pontos olvasható neve, életkora, családi viszonyai, iskolázottsága, foglalkozása, jellemzése. 2. Megjelölendő a hősi halottak lelkészének, rangja, a fegyvernem, az ezred és a század száma. 3. Megjelölendő a hely, ahol meghaltak, a sebesülés, vagy betegség amiben meghaltak, az időpont, amikor meghaltak, továbbá a halálczásuk körülményei. 4. Osszeirandó családtagjainak (szülő, feleség, gyermekek, testvére) névsora s a családtagok lakhelye. 5. Megirandó volt munkaadójuknak neve, lakhelye valamint azon testületeknek, köz- és magánhivatal, ipartestület, kaszinó, sportkör stb. címe és helye, amelyeknek tagjai voltak. 6. Megirandó azon hősi cselekedet, amelyet tudomás szerint hazájuk védelmében véghezvittek. A kitöltött kérdőívek a Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság központi irodájába Budapest, IV. ker., Hajó-u. 16. küldendők. Ujabbán a bizottság tagjai lettek dr. Dobieczy Sándor a Magyar Védőegyesület elnöke, dr. Fejérfarkas László

a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának igazgatója, dr. Hodinka Antal egyetemi tanár Pozsony, Ortvay Tivadar ny. apátlébanos, Pilch Jenő őrnagy, az ismert katonai író.

A papiros drágulása. A Magyar Kereskedelmi Csarnok papirkereskedői szakosztályához tartozó gyárosok, gyári képviselők és nagykereskedők Budapestén Goldzieher Géza elnöke alatt ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy tekintettel arra, hogy a papirgyártáshoz szükséges összes nyersanyagok és különösen a gyanta és kénsavas agyagföld már csak nagy áldozatok árán szerezhetők be, a fa és cellulose ára pedig az utolsó időben rohamosan emelkedett, az összes eddigi árakat fenntartani nem tudják és ennek folytán kénytelenek a legtöbb papírnemekre egyelőre egy tíz százalékos áremelést életbe léptetniti.

TANÜGY.

(—) Az aradi iskolák megnyitása. A kiütéses tifuszjárvány veszedelme miatt a járványbizottság kívánságára az aradi iskolákban megszakitották a tanítást és február 23-ig szünetet rendeltek el. Miután újabbán a kiütéses tifusz veszélye csökkent és a zárlat meghosszabbítása nem mutatkozik szükségesnek: kedden február 23-án reggel valamennyi aradi iskolában megkezdődik a tanítás. A főreáliskolában azonban csak az V--VIII. osztályokban kezdődik a tanítás, az I--IV. osztályok megnyitására később adnak ki értesítést.

Az elvarázsolt tej.

— Aradi bakák furtangja. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 20.

A magyar katona nemcsak vitézségéről híres, hanem furtangos volta is legendás a hadsereg történetében. Nincs olyan agyafurt, körmönfont csiny, amelyet a megszorult baka ki ne eszelne, hogyha segíteni kell magán. A harmezón különösen sok alkalom kínálkozik a ravaszkodásra. Az aradi távirásztisztek egyike kedves és vidám történetet írt meg egy ilyen hamisítatlan bakafurtangról.

A keleti Kárpátok közt történt. Hosszabb ideig tartó, ugynevezett álló harcok folytak valahol a hegyek közt és az aradi bakák, akik a második tartalékhoz tartoztak ekkor, a tűzvonal mögötti falvakban telepedtek meg. Az egyik csapatot, amely csaknem kizárólag aradi tartalékosokból állt, az igen kicsiny, alig pár házból álló hegyvidéki rutén faluban szállásolták el. A házi ezred derék vitézei, akiket a hőveszárokból hoztak vissza kissé pihenni, a faluban előttük táborozott és most helyükbe a tűzvonalba menő katonáktól megtudakolták a falu lakosságának körülményeit és minden szükséges tudnivalóval bőlebben telepedtek meg új szállásaikon.

Különösen jól érezte magát az a félszakasz aradi tartalékos, akiket a faloska legjobb módu lakosához szállásoltak be.

— A padlásan van a szállás — magyarázták az aradiaknak a jó helytől nehéz szívvel megváltó katonák — és kicsi szellős a padlás, jól be kell tömni szalmával a tető réseit. Hanem téhen van a házban, két tejelő téhen. Nem épen olcsó a tej: hatvan fillért kér egy literért az öreg asszony, de az isten háta mögött még ezt is megéri! És annak jut a tej biztosan, aki ott lakik a házban.

Az aradi katonák azonban hasztalan gondoltak csillogó szemmel a frissen fejt habos tejjre; amikor első reggel követelték, a tehének tulajdonosnője kijelentette:

— Most bizony én nem adom olyan olcsón! Fizethetnek érte a vitéz urak többet is. Nyolcvan krajcár egy liter tej! Ha nem tesszik: nem isznak!

— Meg is veri az isten! — mondták a bakák.

Vagy két napig csak meg voltak tej nélkül a katonák és szidták a rutén tejjuzsorsát mint a bokrot. Az egyik tartalékos: Nagy Béla aradi cipészmeister azonban addig fürkészett, nyomozott, a míg megtudta, hogy a két kincset érő téhen istállója egybe van építve a házzal, szinte együtt laknak a tehének és a rutén család. A padlás deszkapadlójának részein át le is láthattak a tehénekhez. A bakák addig mesterkedtek, a míg a padlás egyik deszkája kimozdult helyéből és az így támadt résen éjszaka lecsuszott a tehének mellé egyik baka és a sötétben, kissé gyakorlatlan kézzel ahhoz a művelethez látott, a mely a tej előállításához vezet. Odafönn a padlásan izgatott legények lesték a munkát és szedték el óvatosan a felnyújtott csajkákat, a melyekben ott habzott a friss, meleg tej. Reggelre a fél szakasz baka jól benyakalt a tejből, a rutén asszony pedig elképedve látta, hogy egy csepp tej sem sok, anynyi se kerül a teheneiktől: üres marad a sajtár.

Igy ment ez másnap, harmadnap is. A bakák egyre vidámabbak lettek, a rutén asszony egyre szomorubb és végül kétségbeesetten elszaladt a falu végén lakó kuruzslóhoz. Az öreg rutén asszony egy zsák kukorica lisztért, néhány tojásért és egy ezüst forintért hozzáfogott a varázsláshoz. Ráimádkozott a jámbor tehénekre, valamiféle kö-

rülfüstölte őket. A katonák a padláson pukkadásig kacagtak és éjszaka gondoskodtak róla, hogy a varázslatnak ne legyen hatása.

A tehenes asszony másnap keserű siránkozással panaszolta el a faluban elszármított katonák fiatal tisztjeinek:

— Megátkozták a tehenemeit ezek a katonák, mert nem adtam nekik tejet. Most már adnék szívesen, de nincs!

A hadnagy gyanakodva nézett a katonákra és ezek közül hamar előugrott a felfurcsos cipészmeister.

— Én értek a varázsláshoz — mondta — és ha ad tíz koronát, meg naponta két liter tejet, hát meggyógyítom a tehenet!

A piszkos rutén asoba sötét rugából előkerült a gyűrött, szírfoltos tiskoronás és az esküvel megérőltetett ígért a két liter tejetre. A varázslás megkezdődött... Csak a padláson lakó bakák a megmondható, hogy milyen uton-módon kapta vissza a két rutén tehen a tejet, de másnap korán reggel a boldog háziasszony maga zörgette fel lakóit a padláson és aietett leróni két liter párolgó friss tejjel háláját.

Két és egyharmad kiló liszt hetenkint

— A polgármester biztosította Arad lisztszükségletét. — Előterjesztés a rendkívüli közgyűlésnek a város ellátásáról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Aradváros tanácsa tudvalevőleg a múlt hónap folyamán arra kérte a belügyminisztert, hogy hatalmazza fel Arad város hatóságát arra, ha szükségesnek látja a gabonamű rekvizitálását, teljesíthesse azt. A belügyminiszteriumból körülbelül két héttel ezelőtt telefonon közölték Varjassy Lajos polgármesterral, hogy a rekvizitálás kérdésével foglalkoznak a belügyminiszteriumban és aszíránt érdeklődnek, mennyi gabonaszükséglete volna Aradnak, a szükséglet mi módon szereshető be és jelenleg mennyi gabonakészlete van Aradnak? Arad város tanácsa megkereste az aradi kereskedelmi és iparkamarát, hogy e kérdésekre mondjon szakvéleményt, ugyanakkor pedig utasította Arad város főkapitányi hivatalát, hogy a gabonakészletet állapítsa meg a város területén. A főkapitányság megállapítása szerint Aradon háromszáz waggon buza, kétszáz waggon árpa, és kilencszáz waggon tengeri van. Ez a megállapítás azonban némileg téves, mert ennek a kvantumnak nyolcvan százalékát katonai célokra időközben lefoglalták, úgy, hogy Arad lakosságának nagyon kevés gabonamű állna rendelkezésre az itteni készletből. A kereskedelmi és iparkamara egyik értekezletén foglalkozott a tanács megkeresésével és memorandum formájában közölte véleményét a polgármesterrel. A kamara véleménye szerint Aradváros lakosságának ötszáz waggon gabonára volna szüksége. Ezt az Országos Gazdasági Bizottságtól kellene beszerezni és Aradon a malmokból alakítandó konzorciummal kellene a lakosság körében kiosztani. A kiosztás technikáját a kamara úgy képzelte el, hogy utalványokkal látnák el a polgárokat és a lisztkereskedők, meg a pékek csak a lisztutalványok ellenében adhatnak gabonát és lisztet. A kamara számítása szerint fejenként és hetenként két és fél kilogramm kenyérre volna szükség és hat hónapra keresztül, vagyis az új aratásig az ötszáz waggon elegendő lenne.

E memorandum átvétel után Varjassy Lajos polgármester felutasott Budapestre a belügyminiszter meghívása következtében és ott több más vidéki város polgármesterével és több vidéki vármegye alispánjával együtt megjelent Kiszely osztálytanácsosnál, ahol érdekes tárgyalat arról a fontos kérdésről. A polgármester tegnap este tért vissza Aradra és az Aradi Közlöny munkatársának a következő érdekes kijelentéseket tette:

— Közelítem, hogy úgy Arad város, mint az egész ország gabonaszükséglete az új aratásig fedezve van. Kiszely osztálytanácsos ur közölte velem, hogy Németország és Ausztria-Magyarország hadseregének lisztszükséglete szintén fedezve van az új aratásig, te-

hát az országban lefoglalandó felesleges gabona és lisztkészlet kizárólag a polgárság élemezésére fog szolgálni. A belügyminiszteriumban elfogadták az aradi kereskedelmi és iparkamara proposícióját. Közelítem, hogy a kormány a következő tervvel foglalkozik:

— Az egész országban rekvizálni fogják a felesleges gabona- és lisztkészleteket. Ezeket az Országos Gazdasági Bizottság veszi át és ez a bizottság, amely a földművelésügyi miniszterium ellenőrzése alatt áll, minden városnak és vármegyének ki fogja adni azt a mennyiséget, amelyre szükség van. A kormány fejenként két és egyharmad kilogramm kenyérre szánt a polgárságnak hetenként. E szerint a számítás szerint Aradnak háromszázötven waggon lisztet fognak kiszolgáltatni. Számításunk szerint ugyanis Arad lakosságából csak ötvennyolcezeret kell élemezni, mert részben hadba vonultak, a lakosságnak körülbelül 10 százaléka pedig előre ellátta magát liszttel. Az Országos Gazdasági Bizottság által kiszolgáltatandó gabonát a városokban és a vármegyékben a malmokból megalakítandó helyi bizottságok készpénz ellenében a maximális hatósági áron fogják átvenni. A konzorcium megörölteti a gabonát és a maximális lisztáron fogja továbbadni a kereskedőknek és a pékeknek. A konzorciumnak haszna az a különbség lesz, amely a maximális gabona és a maximális lisztár között van. A kormány szabad kezet enged a törvényhatóságoknak abban a kérdésben, hogy a konzorciumok által megörölt lisztet miképpen juttassák el a fogyasztó községhez. Arad városa tehát szabadon választhat a felett, hogy miképpen élelmezi magát a polgárságnak juttatott háromszázötven waggon lisztből. Ennek technikai keresztülvitelére vonatkozólag majd a rendkívüli közgyűlésnek fogok proposíciót tenni.

Aratásunk szerint a polgármester proponálni fogja, hogy a közgyűlés fogadja el a Kereskedelmi és Iparkamara tervszerét, amely szerint a polgárság lisztutalványokat kapna és az utalványok ellenében vásárolhatná a lisztet és a kenyeret a kereskedőktől és a pékektől. Az elárúrást a hatóság ellenőrizné. Az ellenőrzés igen egyszerű lenne, mert az ellenőrző közegek tudnák azt, hogy az egyes kereskedők és pékek mennyi kvantumot kapnak a konzorciumtól, átvizsgálják az utalványokat, megvizsgálják a lisztkészletet és ennek a két mennyiségnek egyezni kell azzal a kvantummal, amelyet a konzorciumtól kaptak a kereskedők. Ha nem egyezik, az azt jelenti, hogy utalvány nélkül is adtak el lisztet. Tudomásunk szerint a fogyasztási adóhivatal bizák meg az utalványok kezelésének technikai keresztülvitelével.

Megsemmisítjük Oroszország frivol háborus célját.

(Megboszuljuk a trónörökös gyilkosságát.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 20.

Morah őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai szakértője írja:

A német legfőbb hadvezetőségnek legutóbbi jelentése a Mazuri tavak mellett aratott diadalról ismét bizonyítéka annak, hogy ha a hivatalos jelentések valamiről hallgatnak, azt az operációt azért nem kell lebecsülni. Így itélkeztek ugyanis a külföldi „szakértők”, holott a fődolgról, hadseregünk és annak vezetőségének szelleméről nem sokat tudtak. Így például abból, hogy a hivatalos jelentésekből hiányoztak az elért orosz-lengyelországi vagy keletporoszországi városok nevei, azt a következtetést vonták, hogy „saját offenzívához nincs elég bizalmunk”. Hagyjuk tehát a szövetségesek és „neutrális” barátainknak kritikáit, amelyek nem keseríthetik meg legutóbbi fegyvertényünk feletti örömről.

A nagy főhadiszállástól most tudjuk meg, a tizedik orosz hadsereg az északi seregnek hozzávetőleges erejét. Tizenegy gyaloghadosztály és több lovashadosztály — számításunk hármát — az 200,000 gyalogost és tűzért és 13,000 lovas jelent. Miután hadtestköteléket nem emlegetnek, valószínű, hogy keleti hadseregünknek az orosz „Reichswehr“-rel és tartalékformációkkal volt dolga. Mindenesetre e sereg erőssége ellentmondanak, amit Pétervárott szépitgetésül emlegetnek, hogy tudniillik Keletporoszország ellen sok jelentéktelen erőket küldöttek. Viszont a kilencnapos ütközetben részünkről sem vettek csak első vonalbeli csapatok részt. A hivatalos jelentés nyomtatékosan kiemeli, hogy a keleti régi csapatok fiatalabb kötelékekkel voltak keverve. Mindenesetre a mi régi keleti csapataink — amelyek nagyjából időszerű évfolyamokból állanak — harcra értéke jóval nagyobb, mint a hasonló korukból alakított orosz formációké. Ebben rejlik keleti és nyugati ellenségeink nagy számadási hibája: hogy kétségbevonják a középkorú német férfiak harcra szellemét és testi képességeit. Még Németországban sem becsülték eleinte honvéd és népfelkelő csapataink harcra képességét oly magasra, mint az később mutatkozott. Nekünk nem álltak rendelkezésünkre oly széleskörű tapasztalatok, mint Franciaországnak tartalék formációnak minden éven megismétlődő fegyvergyakorlataival a „Landwehr“-nek 1870—71-ben történt szörványos alkalmazása csak felületes támaszpontot nyújtott negyven év letelte után e formációnkban rejlt erő és fegyelmet illetőleg. Ha pedig a népfelkelés erejét akartuk volna mérni, egy évzáddal kellett volna vissza menni. Ép így a legnagyobb mértékig meg lehetünk elégedve a fiatalokból alakított csapatokkal.

„A dolog természeténél fogva a visszavonulás addig a frontig tart, a hol az erők egyensulya helyre áll, legyen az bár megerősítéssel, vagy jelentős várak védelmével, vagy a terep szakaszával, vagy pedig az ellenséges erő kinyújtásával.” Nyilatkozatában és a katzbaichi ütközettel való összehasonlításban Clausewitz e szavait idézi tábornok-főhadiszállás-meisterünk a hozzáfűzi: „A veszteség-nagysága közelebb hozza vagy messzebb tolja az egyensuly helyreállításának e momentumát, de még inkább az ellenség karaktere.” E szerint kilátásaink a mazuri tavak mellett vívott kilencnapos ütközet után kitűnőek. Hivatalosan jelen-

tették: Oroszország északi seregét „közel teljes átkarolás után megsemmisítően megvertük.” Csak „töredékek” szabadulhattak meg s az „ellenség véres vesztésegei nagyok.” Van-e olyan orosz erősítés, a melyet, ha beavatkozik, nem ránt magával a lavina? Várak és terepszakaszok vannak ugyan a közelben, de azok nem erősek. A menekülő töredékek aligha érik el őket. S Oroszországnak nincs már erősítése,

mert a mi hadserege van, az erősen is van kötve a Nyemen és a Pruth között, mert meg akarjuk, meg tudjuk és meg fogjuk semmisíteni Oroszország frivol háborus célját és megbosszuljuk a trónörökös-gyilkosságot. Ehhez a célhoz közelebb hozott bennünket a téli ütközet a Mazuri tavak mellett s Hindenburg személyiségének ereje.

József főherceg a VII-ik hadtest harcainál.

— Magyar ezredek hősiessége a duklai csatákban. — Véres napok. — Megtörtött az oroszok támadó ereje. —

Az Aradi Közlöny tudóstíjójától.

Sajtóhadiszállás, február 20.

József főherceg, a temesvári hetedik hadtest parancsnoka ma délelőtt a főhadiszálláson fogadta egyik haditudósítót s annak hadteste harcainál — amelyben tudvalevőleg az aradi katonák is részt vesznek — a következőket mondotta:

— November huszonnyolcadikán Sztropkón vettem át a hadtestet. Parancsom az volt, hogy tovább vonuljak vissza. Visszamentem Nagybereznýig. Az oroszok a hadtest utóvédjét támadták. November huszonnyolcadikán a derék harminckilences ezrednek egy zászlóaljja Rokitoonál ellentámadást intézett az oroszok ellen. A legszebb haditettek egyike volt ez: a zászlóalj széjjelszört egy egész orosz ezredet, még pedig az oroszoknak elitcsapatát, a tizenhatodik lövészezredet. Ennek köszönhető, hogy a visszavonulás nagyobb nehézség nélkül mehetett végbe. Nagybereznýe volt a leghátsóbb pont, ahová eddig a hadtest visszament. Ambár folyton voltak harcok, még is sikerült a tartalékot kivonnom, hogy a legénység kis pihenőhöz jusson.

Az oroszok Sztropkón úgy rendezkedtek be, mint akik ott akarják tölteni a telet. Egy sztropkói tót ember mondotta nekem, hogy az oroszok tisztelték azt beszélték, hogy a hadtestparancsnokság télen a plébánián marad. De nem maradhatott. December nyolcadikán kapott parancsra elrendeltem az előnyomulást, hogy az Ondava völgyét az ellenségtől megtisztítsuk. Nehéz, komény, gyilkos harcok voltak, de december 9-én bevettük Sztropkót. A harcra jutottam tudatára annak, hogy hadtestem milyen kiváló csapatokból áll. A leghevesebb ellenséges tűzben nyugodtan vonultak előre, két honvédezed a nehéz terepen sűrű golyózáporban intézett rohamot.

— Sztropkótól két oszlopban nyomult hadtestem észak felé. Baloldalt honvédhadosztályom december 10-én Felsővízközéig haladt előre, jobboldalt pedig Lebeau vezérőrnagy parancsnoksága alatt álló csapataim december 10-én este bámulatos hősiességgel bevették Rózsadombot. Tizenegyelikén sikerült a duklai szorosról délre lévő utóvédet birtokomba venni. Kergettük az oroszokat. Még csak Alsókomáromnál fejtették ki ellenállást, ahol a szűk völgy kettéágazódik. A két völgy között az ellenségnek jól állása volt, tűz alatt tartották mindkét völgyet.

— Automobilon kimentem az ütközet helyszínére. Mikor Alsó-Komárom elé értem, a tiszték elém szaladtak és jelentették, hogy nem lehet tovább menni. Kiszálltam a gépkocsiból és gyalog mentem át a folyó hidján. Rendkívül jellemző, hogy a mikor legénység meglátott, — harminckilencesek és harminchatosok voltak — az erős tűz ellenére is felugrottak a fedezékekből és állva éljeneztek. Knapp tüzérszá-

zados tarackágyúival az előtte lévő magas hegyen keresztül harmadik lövésre eltalálta az oroszok hadállását. Az ellenség futva menekült. Gyalogságunk előre tört és ötszáz oroszot ejtett foglyul.

— Csapatunk tizenegyedikén elérték és bevették a duklai szorost lövés nélkül. Az oroszok szaladtak előttünk. December 12-én parancsot adtam csapataimnak, hogy meg kell közelíteniök a Duklától délre fekvő magaslatokat. Magam Barwinekben állapodtam meg egy honvédhadosztállyal, mint hadtesttartalékkal. December 13-án hajnali három órakor óriási ágyúzásra ébredtem fel. Felöltöztem, kiszaladtam és látom, hogy a duklai magaslatokon folyik a harc, ágyutüz villan, shrapnellek robbannak. Lebeau tábornok jelentéséből megtudom, hogy elhatározta, hogy még az éj folyamán nyugatról azonnal megtámadja a Duklától északra lévő orosz hadállások jobbszárnyát. Ezt az elhatározást helyeselttem. Amikor a jelentésekből láttam, hogy a támadás megakad, előre mentem Duklára, amely ellenséges tűz alatt állott. Az utcákon egy lélek sem volt. A főtéren, ahová ellenséges shrapnellek és puska-golyók ütöttek be, két óra zsidó szaladt felém és ezt kiabálta:

— *Herr Graf, Herr grat wir haben eine gute Wohnung für Sie!*

— Minhogy a tüzérségi tűz veszélyeztette az automobilt, kiszálltam és gyalog folytattam utamat. A kastély parkjának északi végén találtam három honvédszázadot tartalékban. Kellemtelen gyalogsági tűzben állottak, magamnak kellett figyelmeztetnem őket, hogy huzódjanak a falak mögé. Tovább mentem a kolostorig, a mely északra van Duklától. Innen szabad szemmel tisztán láttam az egész helyzetet. Beszéltem néhány parancsnokkal és a legénységgel. Aztán látva, hogy „svungba” jött a dolog, visszafordultam. Elmentem a bal-szárnyra Lebeau tábornokhoz.

— Szébb, hősiesebb küzdelmet elképzelni sem lehet, mint amilyent itt láttam. Parancsomra a tüzérség lőtt mindaddig, amíg rohamot intéző gyalogságunk hatvan lépésnyire ért az oroszokhoz. Láttam ugyanis, hogy mi-helyt tüzérségünk abbahagyja a tüzelést, az oroszok felkelnek fedezékeikből és rengeteg veszteséget okoznak előnyomuló gyalogságunknak. A tüzérség oly precízül lőtt, hogy a mieinknek semmi bajuk sem esett, az oroszok pedig nem tudtak leadni egyetlen lövést sem. Mikor a bakáink feljöttek a dombtetőre, az oroszok hirtelen egyszerre mind felugrottak és felemelt kézzel megadták magukat. Lebeau generális hadosztálya 1600, a honvédhadosztály 1300 oroszot ejtett foglyul. Délután háromkor kezünkben volt már az egész hegyvonul. A csapatokhoz mentem és megdícsértem a legénységet.

— Hirtelen láttuk, hogy egy hosszú ellenséges oszlop Duklától Wietracra menetel. Oda-szóltam Knapp századost, azonnal befogatta az ágyukat, a rajvonaltig vágattak és néhány pillanat múlva az orosz oszlop, mint porfelhő ment széjjel rengeteg veszteséggel. December 13-án, pénteken volt a duklai csata, hadtestem leggyőzelmesebb küzdelme eddig.

Szép momentum volt, amikor a budapesti első honvédgyalogezred saját jószántából üldözte az oroszokat. Ez a teljesítménye rendkívüli volt. A duklai harcok összesen 9980 orosz foglyot eredményeztek hadtestem számára. A foglyok tapasztalatom szerint szívesen maradnak meg nálunk.

— Másnap előnyomulás volt az egész vonalon. A hadsereg jobbszárnyát kellett biztosítani, megakadályozni, hogy az oroszok a duklai szorosba hatoljanak. Időközben az oroszok Przemysl körül álló csapataikból két-három hadosztályt vontak ki, azonkívül egy friss szibériai hadosztályt állítottak a hadtesttel szembe. Ilyképen ötszörös túlerővel indultak ellenem Duklának. Akármilyen végtelen hősiességgel harcoltak is csapataim, a rendkívüli túlerővel szemben december huszonegyedikén kénytelen voltam a visszavonulást elrendelni. Hegyhátról-hegyhátra megálltunk és harcoltunk. Különösen hevesek voltak a küzdelmek a karácsonyi napokon, amikor az oroszok egy percig sem hagytak békében. Éjjel nappal szólt az ágyú és gyalogsági tűz. Lassan folytattam a visszavonulást a duklai szoroson át Felsőkomáromig. Előre elkészített igen erős állásokat foglaltunk itt el s egy egész hónapra keresztül szakadatlanul harcoltunk. Az ellenség folyton intézett ellenem támadásokat, de a nehéz napok alatt is sikerült a legénységnek egy részét a harcól kivonnom, hogy néhány napig pihenhessenek.

— Elmult az első hónap és a harc fokozott erővel indult meg. Az oroszok megbízható értesüléseim szerint csak arra vártak, hogy nyolcszáz ezer ujoncukat megkapják. Mihelyt ez megtörtént, huszonötödikén triss erővel megkezdték a legutolsó támadást, a melytől bizony remélték, hogy ezuttal mélyen behatolnak Magyarországra területére. Ép a duklai szorosnál rendkívüli túlerővel léptek fel, de túlerőjük és eiszántságuk dacára sikerült megakadályozni a fenyegető veszedelmet és újat állani az oroszok beözölésének.

— Január 25-ike óta szakadatlanul elkeseredett harcok folytak. Magasztosabban nem lehet végrehajtani a kárpáti határ védelmét, mint dicső csapataim tették. Az éjjel-nappal folyton tartó harc jelenti a legkülönbözőbb változatokban elkövetett hőstettek sorozatát. Csak egy kézfűtőt említek meg: a Fejérváry Géza báró nevét viselő szegedi ezrednek két százada háromnegyed órán keresztül folytatott szurony harcot tíz orosz századdal. Az oroszok csak halottakban nyolcszáz embert veszítettek. Folyton öt-hatszoros túlerővel állottunk szemben. Az orosz alig nyert kis terepet, sőt most már megtörtött támadó ereje. Ma ott állunk, hogy az orosz velünk szemben defenzívába ment át és mi támadunk. Hogy ma a kárpáti front melyik részén küzdünk, azt egyelőre nem lehet megírni, de jöjjön ki velem holnap megint és akkor remélhetőleg már látni fogja csapataink előnyomulását.

Lehült már György herceg. Rómából jelentik: A Tribuna munkatársa beszélt György szerb herceggel, akit a sebesülés nagyon meviselt és aki már abszolút nem harcias. Szeretné már a háboru végét látni.

Megrendült az oroszok helyzete Duklánál.

— Przemysl körül gyengül az ostromlőgyűrű. — Visszavonul az ellenség Lengyelországban. —

— Hiv. táv. tud. —

Budapest—Hága—Amsterdam, február 20.

Sikeres harcaink az oroszokkal.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A front különböző helyeiről érkező jelentések kedvezők. A Dukla-szoros környékén folyó harcok nyilvánvalóan nekünk előnyös tendenciát kezdenek fölvenni. Általában a kárpáti és bukovinai offenzívából következő döntések elé teljes bizalommal nézhetünk. Az utóbbi napok eseményeinek hatása lassankint a nyugvópontokon is érehetővé válik. Némi mozgás nyilvánul a Nidánál és a Dunajecnél. A Nidánál gyalogcsatározások vegyülnek a folytonos ágyúharchoz. A Dunajecnél sikertelen ellentámadásokkal pozíció-előnyöket kiharcolunk. Megállapítható, hogy az orosz centrum valamely akcióra készül, amelynek iránya és célja ma még ismeretlen, de amelyet élénk figyelemmel és felelősséggel tartunk számon.

Megtört az orosz offenzíva Sárosban.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Legészakibb Sárosban lefolyt harcokban az oroszok helyzete megrendült. Az Ondava jobbpartján már nincs ellenség. Mi állandóan tört nyarunk.

Przemysl felszabadítása előtt.

Amsterdam. Az angol lapok szerint ha az oroszok egyhamar vissza nem verik támadásunkat, úgy kényszerülnek Przemysl ostromát feladni, Lemberget kiüríteni.

Bécs. A Fremdenblatt jelenti: Egy postahivatalnok Przemyslből légipostán tábori levelezőlapot kapott, amelyben a levélíró annak a reményének adott kifejezést, hogy a váróság két hét alatt az orosz szomszédságtól meg fog szabadulni.

Motoros útegeink hatása.

Zürich. A Neue Züricher Zeitung haditudósítója a következőket jelenteni lapjának: Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában a tüzérségi harcokban az osztrák-magyar útegek vannak határozott fölényben nehéz mozsarak terén. A napokban az osztrák-magyar motoros útegek tűz alá fogtak egy orosz úteget, amely épen új állásban igyekezett jutni. Körülbelül kétszázötven ember sürgött-forgott a tüzérségi állás körül, fedezékeket ásván, deszkákat cipelvén és a nehéz ágyukat igazítván. Két lövés találta telibe ezt a csoportot, mire óriási füst- és porfelhő keletkezett és amikor eloszlott a por, meg a füst, egyetlen-egy ember sem maradt élve az orosz állásban.

Hetvenezer orosz fogoly.

Berlin. A haditudósítók azt jelentik, hogy a keletporoszországi hadifoglyok meghaladják a hetvenezret. A Vistulától északra a németek mindenütt orosz földön harcolnak. Plock—Racóns vonalon elérték a Vkrat, amelynek mindkét partján harc folyik. Az oroszok újabb erősítéseket küldtek ide, mert veszélyben látják a visszavonulás útját Novo-Georgievsk felé.

Elcsapják az oroszok megvert vezéreiket.

HAGA. Pétervári katonai köröknek sok fejtörést okoz az, hogy honnan vették a németek keletporoszországi iriss csapatokat. A vereség nyomán vizsgálat indult meg és újabb változások várhatók az orosz északi sereg vezényletében.

Érdekes egy hatvenezer rubel tartalmazó ezredkassza eltűnése. Állítólag a meneküléskor elásták és akik pedig tudtak róla, azok elestek és így nyoma veszett.

Az angol lapok beismerik, hogy a vereség súlyosabb, mint ahogy jelentették. Pétervárt sejteneik, de nem tudnak és óriási bizonytalanságban gyötörődnek.

Varsó alá vonultak az oroszok.

Stockholm. A Stockholms Dagblat jelenti: Az utolsó orosz kommuniké megerősíti, hogy az orosz csapatok Kelet-Poroszország északkeleti részén a nagy német sereg nyomása alatt kénytelenek voltak a megerősített Nyemen vonal irányában visszavonulni. Épen ez volt ez az eredmény, melyet Hindenburg az e vidéken folytatott német offenzívától várt. Még egy-néhány nap előtt a Matin azt erősítette, hogy a németek ügyetlen stratégiája csődöt mondott.

Tovább délre a németek az orosz jelentésekben előforduló helységnevek szerint — át lépték Lomza orosz tartomány határait és most Osztrolenka irányában nyomulnak elő. Közép-Lengyelországban a Bzura- és Ravka-mentén, az orosz jelentések szerint, csupán tüzérharcok folynak. Az oroszok kénytelenek lesznek majd a Varsó közelében elterülő belső erődítési vonalra visszavonulni. Német hadipilóták kikutatták, hogy ez a vonal csak gyéren van meg szállva.

Stockholm. A Göteborgs Morningpostnak jelenti: Az oroszok helyzete Közép-Lengyelországban annál súlyosabb, mert Varsó előtt álló utolsó védelmi vonal a legsilányabb állapotban van. A vár bevételre a németeknek nem fog sok véraldozatába kerülni és már csak rövid idő kérdése. Itteni beavatott körökben valószínűnek tartják, hogy az oroszok visszavonulása Észak- és Közép-Lengyelországban a Bug-folyóig közvetlen küszöbön áll.

A legfélelmesebb kommandó. Sz. L. tüzérhadnagy írja az északi harctérről hazatérve a következőket:

— Pár nap előtt itt járt trónörökösünk, a legszimpatikusabb kir. herceg, kinek népszerűsége kell, hogy vetekedjék szegény Rudolf trónörökösével. Ha egyszer úgy fogja rendelni a sors, hogy felváltsa öreg királyunkat — adja a jó Isten minél később — rajongani fog érte a magyar. — Felkeresett minden Stellungot, minden legényünkkel magyarul, még pedig jó magyarsággal beszélt. Volt is olyan riadó éljenzés, hogy a muszkák azt hitték Sturm jön és ijedtükben olyan veszett lövöldözést csaptak, mintha már harsogott volna a „legfélelmesebb ausztriaci kommandó” a mitől foglyaink bevallása szerint legjobban félnek: — „asz anyat istenit” — szerintük ez a legszörnyűbb kommandó a világon, mert ezzel mindig a „wengerki vojaci”-kat kommandirozzák, s ha ezt kiabálják a Sturmolók, akkor nincs az a Goszpodí pomily a mi segítene.

HIREK

Valamikor nem is régen...

Valamikor nem is régen
Ez a nóta járta.
Bogárszemű barna kis lány
Sírva-ríva masiroz a
Regiment nyomába...
De szép is volt mikor a jó
Kapitány kérdezte.
Hová, háová barna kislány.
— Megyek a galambom után.
Büszkén azt felelte...

Más a világ sorja mostan,
Másként szól az ének.
Amióta deresedő
Eledett öreg csontok
Az ujonc legények.
— Hová, háová édes lányom
Kapitány, ha kérdi —
Mégkövetem nagyon kérem,
Édesapám elkisérem...
Válaszolják néki.

SZEMERE KÁLMÁN.

LEGÚJABB.

(Táviróda cenzurázva.)
Érkezett reggel 3 órakor.

Genf. A Norwegian nagy angol gőzös óriási lékkel érkezett Doverbe, olajat szállított. Péntek reggel egy német tengeralatti torpedó lött bele. A legénység csónakon menekült meg.

Washington. Az amerikai német asszonyok küldöttsége kérte Wilson elnököt, tiltsa be a hadiszerek kivitelét. Az elnök megtagadta ezt, kijelentvén, hogy a tilalom nem lenne semleges cselekedet.

London. French tábornok azt jelenti a harctérről, hogy a németek Yperntől délkeletre két napja offenzívek. Komoly harcokban németek elfoglaltak egyes angol lövészárkokat.

Róma. (Stefani.) A Kamara szocialista csoportja ragaszkodik semlegességhez és szívesen támogat mindent, ami a vérfürdőnek véget vethet.

Konstantinápoly. A főhadiszállás jelenti: Nyolc angol és francia páncéloirkáló hét óráig lövöldözte a Dardanellák külerődjét, eredménytelenül. Erődeink tüzétől három páncéloirkáló megsérült, közte a zászlóshajó súlyosan.

Budapest. Ma este minisztertanács volt. Páris. Ezerkilencszázötvenhatos évfolyamot március huszadikán behívják.

Dover. Belridge norvég gőzöst reggel a csatornában német tengeralattjáró torpedója eltalálta. A hajó félig elsüllyedt. A többi hajók ovakodnak megközelíteni a roncsot.

Nis. Az albánok a szerb határ mentén mindenütt betörték. Ohrida városát meghódították. A szerbek visszavonultak.

London. Ötvenezer közuti munkás sztrájkba lépett. Béremelést követelnek.

Szófia. A bolgár kormány átnyújtotta tiltakozását a görög csapatoknak bolgár határon való összevonása miatt. Ha vasárnapig nem történik változás, részleges mozgósítást jelentenek be.

Zürich. Híre jár, hogy Lyonba és N. lunnba száz-százezer, Belfortha öt... gol katona érkezett.

Csaló álfőhadnagy.

(Magszókott a háboru előtt.)

Távirati tudósítás.

Budapest, február 20.

Jelentették tegnap, hogy a fővárosi katonai hatóságok a Fehérvári-úton milyen nagy botrányt csinált egy álfőhadnagy, aki őrzőparancsot hozott a közeli kaszárnyából, a rendőröket lefegyverezte és az őrággal lövetni akarta a rendőrökre. Az ittas embert átadták a katonai hatóságnak, amely azonban visszaküldte őt a rendőrségnek, mert a neve semmiféle katonai személynévben nem fordul elő.

Már tegnap estére megállapították, hogy az álfőhadnagy Kovács Elek dr. ügyvédjelölt. Estére ugyanis megérkezett a pozsonyi hadbírósg körözése, mely Kovács Elek dr. tartalékos kadétörmestert tizenötrendbeli csakis miatt körözi, kitünt hogy Kovács dr. a háboru kitörésekor bevonult a veszprémi 31. honvédelmi gyalogezredhez, melynek tartalékos kadétörmestere volt. Még mielőtt az ezred a harcra ment volna, Kovács dr. egy sereg szélhámosságot követett el és elszókott. Visszajött Budapestre, ahol folytatta a szélhámosságát. Megtejtte magát főhadnagynak és állandó látogatója lett az éjszakai életnek. Amikor fölmutatták neki a körözést megmaradt állítása mellett, hogy részt vett a lembergi és grodeki csatában s ott nevezték ki főhadnagynak a harcúterén.

Kovács dr. bevonulása előtt Budapesti ügyvédjelöltésködött. Utolsó principális Kornhauser Pál dr. ügyvéd volt, akinek az irodájában sokáig dolgozott. Kornhauser kijelentette, hogy Kovács rendkívül szimpatikus szerény, dolgozó és lelkiismeretes fiatalember volt, akire rá lehetett bízni mindent. Soha a legkisebb panaszja nem volt rá. Kornhauser dr.-t rendkívül meglepte a dolog s azt hiszi hogy Kovács elméje a háborus zavarokban meghibbant.

Kovács Elek dr. az éjszakai a rendőrség hártonében töltötte. Egyre azt hangoztatja, hogy ő áldozat s a körözéslelet csak tévedésből adták ki ellene. A rendőrorvos megvizsgálta de teljesen normálisnak találta s így a rendőrség letartóztatta.

Dr. Kovács Elekot egyelőre nem adják át a katonai hatóságnak, hanem az ügyesség börtönébe kerül. Azután állapítják meg, hogy a polgári vagy a katonai hatóság van-e hivatalos fölötte ítélni.

— Előléptetett aradi tisztek. A király március 1-től számítandó ranggal tartalékos főhadnaggyá nevezte ki a 33. gyalogezredben Hantó Sándor dr., Juhász Jenő, Berzovai János, Bányász Jenő dr. tartalékos hadnaggyakat és tartalékos hadnaggyá Suhajda Béla, Franyó Lajos, Réthy Frigyes tartalékos zászlóosokat.

— Elhalasztott bevonulás. Arad város katonai bizottsága ma tette közzé, hogy a kormány ama népfelkelők bevonulását, akik március hó oltójezen lettek volna kötelesek csapatuknál jelentkezni, március hó tizenötödikére halasztotta. Ezek az 1878., 1879., 1880., 1881. és 1882. évben születtek, akik a múlt év november 16-ikától december 31-ig megtartott népfelkelői szemléken fegyveres szolgálatra alkalmasoknak találtak.

— Pénzügyi közgyűlés. Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság f. évi február hó 21-én vasárnap délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében (Andrássy-tér 17.) tartja rendezés évi közgyűlést.

Ugyancsak vasárnap délelőtt 11 órakor tartja közgyűlést az Aradi Általános Takarékpénztár is az Aradi Kereskedők Köre nagytermében.

— Felhívás a hadseregnek szállítási óhajtó iparosokhoz és kereskedőkhöz. A hadseregnek való kiképzésére vonatkozó újabb megállapított rendszer következtében az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezton is felhívja mindazokat a gyárosokat, iparosokat és kereskedőket, akik ezután a hadseregnek való szállításokban résztvenni szándékoznak, hogy ezt a Kamarának már most haladéktalanul, legkésőbb március hó 1-ig jelentsek be. Ez a bejelentés természetesen nem kötelez a szállításokban való részvételre, azonban nélkülözhetetlen előfeltételét képezi annak, hogy valaki a jövőben a hadsereg részére szállítást kapjon. A Kamara tehát különös nyomatékkal hívja fel erre mindazoknak a gyárosoknak, iparosoknak és kereskedőknek a figyelmét, akik úgy gondolják, hogy az általuk előállított vagy forgalomba hozott cikkek közül valamit képesek lesznek és óhajtanának is a hadseregnek szállítani. A bejelentésben megemlítendő az, hogy eddig milyen hadseregszállításban vett részt és hogy ezután milyen cikkből milyen mennyiséget volna képes és hajlandó szállítani. Ajánlatokat csak majd az esetleges pályázásakor kell benyújtani.

— A mozgósínházak forgalma és a háboru. A budapesti kir. tábla egy konkrét esetben (1914. december 3-án 12.302. sz. alatt) megváltoztatta az elsőbírósg végzését és végrehajtató árverési kérelmének helyt adott, mindazonáltal azzal a korlátozással, hogy az ingók a becsérték felerészénél alacsonyabb árban el nem adhatók; indokul a következőket hozván fel: A mozgó színházak forgalmában a háborus viszonyok nem okoztak oly pangást, amelynél fogva az ily színházi berendezésnek árverésen való eladásától eredményt várni nem lehetne; de az eredményt a végrehajtató által tett 5%-os vételi ajánlat már önmagában is kellően biztosítja. A kérelem teljesítése azért is méltányosnak mutatkozik, mert a végrehajtás moratórium alá nem eső követelés behajtására irányul és mert az árverés el nem rendelése esetén az ingóknak a bérlemény területén maradása a végrehajtató aránytalan károsodásával járna.

— Rudini Károly őrgróf válópöre. Velenceből jelentik: Az itteni felebbezési bíróság Olaszországra nézve is érvényesnek ismerte el a nyíregyházi törvényszéknek azt az ítéletét, amely Rudini őrgrófnak, néhai Rudini olasz miniszterelnök fiának, Dora de Labouchere marszával a hasonnevű angol újságíró és radikális képviselő leányával kötött házasságát felbontotta. A sakramentumok római szent kongregációja Rudini Károly őrgróf házasságát a katolikus egyház jog alapján kezdettől fogva érvénytelennek tekintette.

— Eljegyzések. Lambert Miklós, az ujaradi takarékpénztár főkönyvezetője eljegyezte Mütterling Gyula újvidéki gőzmalom tulajdonos Anika nevű bájos leányát. Lambert a mozgósítás első napján bevonult. A sors Újvidékre sodorta, ahol megismerkedett Mütterling családjával.

Guth György államvaenti mérnök eljegyezte Schwarz Klárit Aradon. (Minden külön értesítés helyett.)

— Felhívás jelentkezésre. A hivatalos lap mai száma a következő felhívást közli: Zborovszky Aladár m. kir. 302. honvéd gyalogezredbeli zászlós felhívja, hogy ezen felhívástól számított 8 napon belül a m. kir. Kornhaber hadosztály parancsnokság bíróságánál jelentkezzenek. — Táberi posta 126. 1915. február hó 14-én. M. kir. Kornhaber hadosztály parancsnokság bírósága.

— Elhalasztják a monstre váltóhamisítási pört. Hoffmann Károly bünygyi főtárgyalásának előkészítése már befejeződött s a törvényszék a monstre váltóhamisítási pör tárgyalását hó 25-ére tűzte ki. Mint értesülünk azonban a főtárgyalást valószínűleg el kell majd halasztani, mert a vádlott Hoffmann Károly beteg.

— A Mladin-pör tárgyalása. Nagyváradról táviratozza tudósítónk: A Mladin Miklós bünygyének tárgyalását a törvényszék a márciusi esküdt-széki ciklusra osztotta be. A tárgyalás napja még nincs megállapítva.

— Felszámoló részvénytársaság. A kisjenői fatermelő részvénytársaság tekintettel arra, hogy a társaság az utóbbi években állandóan tetemes veszteséggel dolgozott, február 18-án tartott rendkívüli közgyűlésén a társaság feloszlását és felszámolását határozta el. A társaság hitelezőit követeléseiknek hat hó alatti érvényesítésére hívta most fel.

— Adományok az aradi szegénytanulóknak. Az aradi szegénytanulók egyesületének a következő adományok érkeztek újabban: Gerayné, Hanck Hajnalka 20 kor., Biró Albert 10 kor., Özy Mikulay Lajosné 10 kor., Mikos Ernőné 10 kor., Ottrubay Bertó 5 kor., Mikos Aladár 5 kor., több adományokért ezton mond köszönetet Özy Hauser Károlyné ezredesné, az egyesület elnöke. Hauser ezredesné azzal a kéréssel fordul a társadalomhoz, hogy akinek módjában áll juttasson adományokat a szegénytanulók egyesületének, mert csak úgy tud elöget tenni kitűzött feladatának. Hauser ezredesné a védnöksége alatt álló vérszomló kórház számára újabban a következő adományokat gyűjtötte: Özy gróf Weinekheim Frigyesné 50 kor., Purgly Emilné 50 kor., Biró Albert 10 korona.

— Ékszerek az Augusztia alapra. Ujszentanna községben Vass Dezső községi jegyző a Gyorssegély Augusztia-alap javára a következő aranyemléket gyűjtötte: Vass Dezsőné egy arany kígyó karika gyűrű, Szabó Béla két darab arany jeggyűrű, három darab fülbevaló és törmelék, Zimmermann Józsefné egy pár fülbevaló, egy pár ötköves fülbevaló, Revilák Béla egy aranygyűrű, egy köves gyűrű, Oster Nándorné egy darab jeggyűrű, Fridmann Vilmos egy darab fülbevaló és törmelék arany, Wéger Béláné egy darab jeggyűrű, Revilák Lamberiné egy darab aranygyűrű, Özevgy Bleicifer Józsefné két darab jeggyűrű, Lutz Katalin egy darab aranygyűrű, Szoróth Dánielné egy arany láncgyűrű, Molnár Ödönné egy opálköves aranygyűrű, Zimmermann Ferenc két darab aranyjeggyűrű, Müller János két darab arany törött sziv, Revilák Károly és neje két darab arany gyűrű, Horváth György egy darab aranygyűrű, Lutz József egy darab aranygyűrű, Adelman Ádám egy darab arany medallion, egy darab aranygyűrű. Ujszentanna, 1915. február 14. Vass Dezső.

— Tolnai János dr. alapítványra, mint koszorúmegváltást néhai Bing Vilmos ravatalára Bing Ferenc 20 kor., Lukács István 20 kor., Kárász Oszkár 20 koronát. Összesen 60 koronát adtak. A legutóbb kimutatott 1565 koronával együttesen befolyt 1625 korona.

— Tízfelkevesebb kétfogatu bérkocsis Aradon. Megirtuk, hogy a közlekedési bizottság az új bérkocsis szabályrendeletbe az egyfogatu bérkocsisok számát tízzel szaporította. A kétfogatu bérkocsistulajdonosok most azt kérik, hogy az új jogokat nekik adják ki, és ők hajlandók a kétfogatu kocsisok számát 30-ról huszra leszállítani. A rendőrség pártolólágg terjesztette a kérelmet a tanács elé.

— Egyházi közgyűlés. Az aradi f. h. ev. egyház február hó 21-én d. e. 11 órakor, az 1914-ik évi zárszámadások tárgyában egyházi közgyűlést tart, amelyre az egyháznak minden illetékes tagja ez uton is meghívatik. Az egyházi elnökség.

— Köszönetnyilvánítás. A Nők Ötthona részére szívesek voltak küldeni: Maresch Gyula 20 koronát, Sallot Domokos ravatalára szent koszorú megváltása címén, Kádbó Béla, N. N. és Halmay Andorné ölelmizert. Mindezen adományokért halás köszönetet mond az elnökség.

— Köszönetnyilvánítás. Az izr. népkönyha részére az elmúlt héten Fuchs Arnoldné 20 korona, Nemes Gézáné 20 korona, Domán Sándorné 10 korona és Holländer Ignácné 10 koronát adományoztak, mely adományokért hálás köszönetet mond az elnökség. A védaszszonyi tisztet a jövő héten özv. Seidner Bernátné, dr. Steinitzer Pálné, Rosenfeld Hermanné és Neumann Hermanné urnók fogják ellátni.

— Az utolsó divatujdonságot uri és női szövetekben ismét hozza bámuló olcsó árért, a régen ismert szövetgyári cég, Siegel Imhof Brünn az 5 legújabb tavaszi és nyári gyűjteményben. Magánszemélyeknek is a minták, vétel kényszerítés nélkül ingyen és bérmentve küldetnek, miáltal arra alkalom nyújtatik olcsó pénzért jól és divatosan ruházkodni. 8861

— Katharralikus megtámadásoknál és influenza-szerű jelentkezéseknél a Giesshüblí savanyukut 2/3 rész tejjel melegben véve kitűnő szolgálatokat teljesít. Ezen vis ragályos betegségek ellen való óvszerként is legjobban ajánlható.

— Megérkeztek a szép gyermekkoszik és gyermekesékek Fischer Aruhásában a Szabadság-téren olcsó gyári árban és nagy választékban! Bevonnak székre, hűti szék 5 koronától, prima meleg gyapju katonakaptyú 1 korona, sötét 6 koronától, alsó trücing és nadrág 4 korona, gyapju hősapka 1 koronától, érmelegítő 50 fillér, gyapju hűdny 50 fillértől és még számtalan itt fel nem sorolható tárgy. Bevonnak részre ár engedmény! Figyelem a cégre, Fischer Aruház. Vevőimnek fényképnagyítás. 227

— Vízmentes hadicsizmák, hadi cipők, hűcipők és előírások lábcsúrvédők óriási nagy választékban Weinberger János' kizárólagos cipőraktárában Andrássy-tér 20. szám. 201

— Osztrák és magyar hadi segélyszöbények szállítását egy koronájával venni Kerpel Izó könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Ritka bélyeg nagy választékban Kerpelnél. 198

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Vörös Kereszt közgyűlése. A háboru befejezéséig a társadalom humánus munkája sem szünetelhet. Az aradi Vörös Kereszt főkegyesület is megfeszített erkölcsi és anyagi energiával végzi feladatát, amelyről részletesen beszámolni, mérleget készíteni csak a háboru után fog. Addig is azonban eleget kell tennie az egyesület szabályainak s meg kell tartania évi közgyűlését. Az elnökség úgy határozott hogy február 27-én szombat délután 4 órakor a városháza dísztermében tartja meg a közgyűlést, amelyen az egyesület tagjait tájékoztatni fogja főbb vonásokban az elmúlt hét hónap munkájáról. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az elnökség jelentése a háboruval kapcsolatos szerződésekről és adakozásokról. 3. Titkári jelentés. 4. A pénztári és a számvizsgáló-bizottság jelentése. 5. A választmány kiegészítése. 6. Esetleges indítványok.

(*) Százezer korona alapítvány katonák árváinak. A nemes és hazafias munka köteles teljesítésében a háboru alatt legelől jár az E. M. K. E. és áldozatkészségével gyönyörű példát nyújt az ország összes egyesületeinek. A kulturegyesület a háboru kezdetétől fogva egyik áldozatát a másik után hozza meg, legújabbán Sándor József udv. tanácsos alelnökfőtákar indítványára elhatározta, hogy 100.000 korona alapítványt tesz a háboruban elesett hősök árvái részére. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület tudvalevőleg bélyeg és számolólapok utján rövid idő alatt 140.000 koronát gyűjtött a Vörös Kereszt Egylet számára. A gyűjtött összeg egy része az E. M. K. E. javára jutott és a kulturegyesület ezt az összeget saját vagyonából kiegészítette 100.000 koronára és ebből az összegből örök-alapítványt tett Károly Ferenc József trónörökös nevére azzal a nemes rendeltetéssel, hogy az alapít-

vány kamatait minden esztendőben a háboruban elesett hősök árváinak adja ki. Az E. M. K. E. kollégiumában felvett szegénysorau egyetemi hallgatók részére. Nagyobb alapítványt szándékozik tenni a kulturegyesület az E. M. K. E. leánykollégiumában is, amely ez év őszén nyílik meg Budapesten. Az alapítványok elnyeréséért minden évben május hó 1-ig az E. M. K. E. kollégium kormányzó tanácsához (Budapest, Vilmos császár-ut 55.) kell folyamodni.

(*) Meghívó. Az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egylete folyó év február hó 21-én, délelőtt 10 órakor az ipartestületi helyiségben évi közgyűlést tartja, melyre az összes tagjait tisztelettel meghívja. Az elnökség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Fogadás. Aradi várbán fogoly ellenséges katonák (sem oroszok, sem szerbek) nincsenek.

A hős csángó család. Sokkal távolabb van, semhogy ilyen terjedelemben érdekelhetne.

„S”. Sajnáljuk, de a vers nem jó és az igazat megvalva nem is vers.

Sz. R. előfizető. Nem tudjak olyan eszedorvos nevét, aki a sorozásnál jelen szokott lenni. És tessék elhinni: jobb, ha nem érdeklődik a sorozásnál jelenlevő eszedorvosok iránt.

Hadifogoly. Kívánságára megindakoltuk és közöljük. A hadifoglyokat felkutató és hozzájuk küldeményeket eljuttató semleges állambeli irodák címe a következő:

1. Croix Rouge. Agence des prisonniers de guerre Genf.

2. Groix Rouge Agance des prisonniers de guerre Kopenhague. Dánemark.

Rózsá. Az említett bajok egyike sem olyan, hogy azok miatt a mostani háborus sorozásoknál ne találják alkalmasnak katonai szolgálatra. Akit pedig valamelyik szemlén (sorozáson) bevettek, azt a bevonulás alkalmából természetesen nem vizsgálják újra felül. Felülvizsgálatra csak azok kerülnek, akiket a szemlén erre utasítottak, vagy csak, akik később bevonulásuk után csakugyan alkalmatlannak látszanak a katonai szolgálatra, vagy betegségük, bajuk a kiképzés ideje alatt tűnik ki.

Többen, apák, anyák és az aradi deákok. Bár szent meggyőződésünk, hogy a hosszú és sokat mondó aláírás csak egy epés embert rejt, mégis úgy vesszük, mintha valamennyien irták volna azt a panaszt, hogy „három aradi sinészt egym. Győzöt, Kiss M.-t és Herold E.-t a katonai szolgálat alól fölmentették.” Hogy ezt a panaszt nem tesszük közsé, érthetőnek fogják találni.

Az ideális állapot az lenne, hogy senkinek se kelljen harcolni és katonáskodni. Nem ilyen utópia, de az egyenlő mértékkel mérés elvén alapulva ideális lenne, ha mindenki, ur és szolga, öreg és ifju, mágna és sinész, kivétel nélkül hadbavonulna. Míntán azonban háborut csak úgy lehet viselni, ha idehaza bizonyos mértékig normális élet folyik: szükséges, hogy maradjanak idehaza is férfiak, harcra képesek és lássák el napi munkájukat a köz, az ország, aharcólok érdekében. Így azután elkerülhetően, hogy egyeseket, akikre bizonyos okokból itthon van szükség és akik katonáskodni fizikai alkotásuknál fogva képesek lennének, a szolgálat alól felmentse-nek. A felmentést a minisztériumok alapos megfontolással végzik és az „aradi deákok” nyugodtak lehetnek: a minisztériumokban tudják, hogy kit menthetnek fel és kit nem. — A színház ma szükséges narkotizáló szer, amely lekötö a közönséget, szórakozást, az idegizgató, véres háboruról megfedekezést. ad. Színház pedig jó színészek nélkül nem prosperálhat: így mentették fel nem csak Aradon, hanem Budapesten és másutt is azokat a színészeket, akikre színházuknak, társulatuknak szüksége volt.

Ami levelüknek azt a részét illeti, hogy a Meghalt a golya, Jó éjt Muki, Miért járkálsz meztelenül? és a hasonló „alsó-nadrágos” színművek pro-

dukciói nem nevezhetők művészetnek: ez tökéletes igazság. De arról a három katonáskodás alól felmentett sinészek egyike sem tehet, hogy ilyen szerepeket is osztanak nekük és hogy ezeket a darabokat az aradi társulat a fővárosi színházaktól átveszi, vagy kénytelen is átvenni. A közönség válaszolhat erre a „művészetre”: őlesen hagyja a nézőteret.

Szöke gyerek, szöke leány. Sajnáljuk, de nem közölhetjük a harci dalt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Két halálos ítélet. Szegedről jelentik: A szegedi királyi ítélőtábla e hónapban két olyan ügyben fog határozni, amelyekben a szegedi törvényszék halálos ítéletet hozott. Farkas Pál 21 éves tanyai legény a mozgósítás első napjaiban vadászfegyverrel az ablakon keresztül agyonlőtte a feleségével nyugodtan vacsorázó testvérbátyját csak azért, hogy 6 mint családfenntartó esetleg a katonaságtól megszabaduljon. Az elvetemült legényt úgy nyomozták ki, hogy a meggyilkolt testéből a boncoló orvosok egyik szegedi lap régi számából találtak fojtásokat. A lap eltépett másik részét megtalálták a gyilkos lakásán. A szegedi törvényszék szakbírósa két általi halálra ítélte a gyilkost, aki azóta a szegedi Csillag-börtönben várja ügyének felelővitali főtárgyalását, amely február 24-én lesz a szegedi királyi ítélőtáblán. A másik halálos ítélet február 26-án kerül a szegedi tábla elé. Pillár Ignác mészároslegény ügye ez, akit Wilhelm János és felesége nagybecskereki korcsmáros-pár meggyilkolása és kirablása miatt ítél a nagybecskereki törvényszék halálra.

Uj könyvek.

* A nyugati szépirodalmi folyóirat 1915. évi február 15. száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Ambrus Zoltán: Háborus jegyzetek. Kaczér Illés: Aldozás Assurnak (Vers). Füst Milán: Boldogtalanok (Négyfelvonásos dráma IV. felvonása). Halász Gyula: Utolsó napjaim orosz földön. Harry Russel-Dorsan harctéri levele. Ady Endre: Minden az életért. Régi negédeségem meghalt. Adja az Isten. Cifra szűrőmmel betakarva (Versek). Tábori posta és levél a francia lövésárokból a magyar lövésárokb. Figyelőrovat. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, X., Lónyay-utca 18. Előfizetési ára: Hgy évre 24 K. Félévre 12 K. Egyes szám ára 1 K 20 fill. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

* Conan Doyle jóslata Anglia blokádjáról. Az egész világon óriási feltűnést kelt Conan Doyle elbeszélése, amely még a háboru előtt előre megjósolta Anglia veszedelmét, a melylyel a tengeralatti hajók blokádja fenyegeti a gazdasági válságot, a kiéheztetést és ennek folytán a dicstelen kapitulációt. A jóslat most szenzációsan valóra vált. Az elbeszélés most megjelent magyarul is Radó Antal kitűnő vállalatában, a Magyar Könyvtárban s máris szétrepült a közönség minden körébe. Conan Doyle novelláját Góth Sándor fordította magyarra nagy megértéssel és stílus-művészettel. Conan Doyle a novelláját a kiadásban mindenki elfogja olvasni: a Lampel (Wodlaner F. és fia) cég kiadásában megjelent füzet ára 80 fillér.

* Tűz! Ezzel a címmel egy igen érdekes, szellemesen megírt humoros kötet jelent meg, melyet Pásztor József az ismert, kiváló elbeszélő írt. Pásztor József Tűz! című munkájában a háboru humoros figuráit vossi föl: hegyre. Pásztor József éles szeme meglátja a háboru főltség, kacagtató figuráit, de meghatja lelkét egyuttal az a szelid, derűs érzelmesség is. A kötetnek legsikerültebb darabjai: a „Fiaja a huszár” és a „Muszkák, magyarok”. A kötethez Bér Dezső, az ismert jeles rajzoló művész pompás címlapot rajzolt s a kötet egyébként is díszes kiállításban jelent meg. A kötetet a Lég-

Ady Testvérek még adta ki. Ára 1 kor. s minden könyvkereskedésben kapható.

* Az angol két könyv, „A világháború okiratainak” és a második és a utána következő harmadik füzetek annak a kétminő megartatásnak a diplomáciai leírását tartalmazza, melyet az angol külügyi hivatal és az angol kormány tanúsított az európai válság során. Oldalakon keresztül fejtegeti az angol külügyi kormány, hogy a békét fenn akarja tartani, semmiféle kötelezettség nem terheli a közben ártatlannak tejszó leveleket és okiratokat mind egy külügyi hivatal vezetője, amelynek az egyik szálgy ast bizonyítja, hogy Anglia egyfől békeszeretét hangoztatja, másfelől szerződéseszerű megállapodásaival Oroszországot szinte uszítja a háborúra. Az érdekes olvasmány valószínűleg nálunk is legnépszerűbb körökben fog érdeklődést keltetni. A osinos füzet ára 40 fillér bármely könyvkereskedésben kapható.

* A világháború képes krónikájának az új száma eredeti harctéri felvételekből képzőzatot közöl a lövészárókból éléről, mélynyomású műmelléklete pedig derék túsóink harctéri életéből ábrázol egy jelenetet. A háború humora egészen ki a gazdag tartalma füzetet, melyhez ingyen mellékelik Jókai: A jövő század regénye o. művének egy íve van csatolva. Egy füzet ára 24 fillér. Előfizetés negyedévre 8 korona: Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Üllői-út 18.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1915. évi február 21-én:

Déltizen fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

A vig özvegy.

Operetta.

Este fél 8 órakor rendez helyárrakkal:

↳ Bérlet.

↳ Bérlet.

A sárga csikó.

Népszínmű.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

Ön egy

jótéteményt

gyakorol, ha a harmezón levő hős katonáinknak részére küldött szeretet-adomány küldeményhez 1—2 doboz Fay-féle valódi sodeni ásvány-pastillát mellékel. Ezáltal némely nehéz gége- és légzési betegségeket akadályoz meg és legyőzi osirájában a már beállott köhögést, rekedtséget és elnyálkásodást.

Február hó 22., 23. és 24-én kerül bemutatásra

Minden idők filmszenzációja az

Orosz gyermek és leánykereskedők

nemzetközi erkölcsrajz 7 felvonásban.

271

APOLLO SZÍNHÁZ.

Február hó 19-én pénteken,
február hó 20-án szombaton,
február hó 21-én vasárnap.

A Nordisk-films. Comp. legújabb szenzációja az Apollo Színház kizárólagos Monopol-filmje.

AZ ÉLET ISKOLÁJA

drámai 3 felvonásban.

W. Psylanderrel.

Az előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor és nem folytatólagosak.

25

Tilosban...

41

Számtalanszor bevált

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
SAVANYÚVIZ

A diéta szelíd
bűnyomoknál és
bolyagkórúknál,
mint a bűnyomok
megelőző szer.

6997

Nyomtatványok

osinos kivitelben készítenek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában

Nyilttér.

Következő

ujdonságok érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Doyle: Veszedelemek, Karinty: Két hajó, Lillenczon: Háborús novellák, H.: Vörös könyv, Császár: Az ezredesek, Lux Terka: Novellák, Nagy Endre: Csataképek, Tábori levelek, Williamson: Az erdők fia, Krudy: 42-es mozsarak, Mann: Halál Velenczében, Lagerlöf Liljencrona otthona, Jókai: Kedves atyafiak, Révész: Igen! Nem, Nagy Endre: A nagy háború anekdotáinak, Bródy: Fehér könyv, Fáy András: Attila, Grazia Deledda: A repkény, Révész: Az Urhidai leányok, Anatol Franca: A Sallák alatt, Révész: Szemtől szembe, Trisztán: A csendes férj, Mann: Ronda tanár ur, Borsszem naptár 1915. évre, Ujhelyi N.: 1914. kortörténeti regény, Révész B.: Velgöl, Értük, Lampréth G.: Beszélgetés a házasságról, Trisztán B.: A kis kávéház, Vecsey: Keresük a boldogságot, Boros M.: A kék hattyu, Herczeg: Mikszáth almanachja 1915. évre, Krudy Gy.: A vig ember bús meséje, Linnankoski J.: Dal a tűzpiros virágról, Süle A.: A világháború, Farkas I.: Mária meséi, Glyn E.: A sfinx.

Németben: Dreyer Max: Auf eigener Erde, Bang H.: Die Vaterlandlosen, Zobeltitz H.: Die Frau ohne Alltag, Stratz R.: Das weisse Lamm, Du und ich, Skowronnek R.: Die Frau Leutnant, Ballestrem A.: Das wogende Licht, Herzog R.: Das grosse Heimweh, Gersdorf A.: Glück und Segen, Lucka E.: Tod und Leben, Lagerlöf S.: Herr Arnes Schatz, Braun Lily: Die Liebesbriefe der Marquise, Kummer F. A.: Der grüne Götze, Rosegger P.: Die Försterbuben, Oertzen M.: Zum Irrgang, Winslow H.: Ein weiblicher Bürgermeister, Klinkovström: Der Doktor, Dunker D.: Morsch im Kern, Rasmussen E.: Schwester Ingeborg, Stratz R.: Stark wie die Mark, Watanna O.: Japanische Nachtigall, Herzog: Die Welt in Gold, Skowronnek R.: Das bische Erde, Klinkowstroem: Die grosse Karriere, Foster: Drochke No. 44, Hofer C.: Der Lebende hat Recht,

Kölcsöndíj: havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona, vagy fuzetenként 20 fillér.

Legújabbak: Heidelberg: No de mit akar a Tivadar a nőktől? Zerkovits: Ezek a pompás pesti csemeték! Nedbal: Polenblu Waizer, Granichstaedten: Nad-Mé operett, Nádor: Vilmos huszárok, Heidelberg: Honvéd tűzér induló, Gajary: Katica (Operett) Zerkovits: Mulatni, mulatni, mulatni vágyom! Elite-album 1914—15. évi. Reményi: Mikor az est mesélni kezd...

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

188

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcelánból. =

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. =

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. =

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lippse, Brüssel és Londonban nemkülönbön Amerikában a legkiválóbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszerével van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhesek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. TELEFON: 10-11. SZÁM. 167

APRÓ HIRDETÉSEK

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Veszek
uraktól levett férfi ruhát, téli kabátot, nősi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bieier Ignác, Szent-Pál-u 12. 589

Burgonya.
különb ízű, kisebb-nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhauser Gyula gazdasága, Arad, postafiók 193. 649

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu
ítalmérés elutazás miatt azonnal eladó. Bővebbet Buros Béni-tér 19. 678

KÜLÖNFÉLE.

Ki volna hajlandó
motor malomhoz 2-3 ezer koronával a háboru tartamára hostá járulni fele keresetre, list eladáshoz? Gabona vételt, list eladást önmaga végezhetl. Csak jó üzletemberek ajánlatát kérem Bővebbet levélben. Cím a kiadóban. 690

A legdivatosabb
levélpapírok
a leg'csóbb árban beszerezhetők

Jámbor Antal
papir- és írószerüzletében Arad, Andrassy-tér 3. (Tabajdi-utca oldal) Telefon szám 1022. 1231

Szőlőkaró.

Elsőrendű hasított száraz tölgyfa szőlőkaró 6 és 7 láb hosszúságban bármely állomásra megrendelhetők

Holländer Ig. és Fia
cégnél Aradon. 691

Eladó

több ezer darab kifogástalan minőségű 691

Ripária-portális
Néhai Báró Bohus László
örökösénél Világoson.

Anyák
figyelmébe.
Legjobb norvég csukamájolaj.
Egy üveg ára **K. 1-80**
Kapható:
Wajdits György
„TURUL”
gyógyszertárában
Arad (Karolina-u. es Ferenc-ter sarok.)

Arra nézve, hogy a bármely forrásból eredő bevétel alatt mi értendő, kijelentem, hogy ez a meghatározás nemcsak az 1909. évi X. t.-c 10. és 15. §-ában felsorolt jövedelemforrásokból származó bevételekre vonatkozik, hanem mindazt a bevételt is magában foglalja, melyet az adózó az említett forrásokon kívül — bárhonnet tulajdonul kézhöz vett.

2. A vallomást annál a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) kell be nyújtani, amelynek területén a természetes személy állandóan lakik vagy tar. ózkozik.

A vallomás lezárt borítékban is beadható, ez esetben azonban a nevet és a lakást a címlapon pontosan ki kell tüntetni.

Az adóköteles állandó lakóhelyének azt a községet (város) kell tekinteni, ahol viszonyainak megfelelően berendezett lakása van. Csak időleges és átmeneti tartózkodásra berendezett megszállóhely lakásul nem tekinthető. Ehhez képest azok az adókötelesek, akik szórakozás végett, vagy üzleti, illetőleg egyéb okokból (pl. mert védőkötelezettségüknek másutt tesznek eleget, vagy tanintézed hallgatók, vagy üzletük másutt van, mint ahol laknak) az évnek egy részét állandó lakóhelyükön kívül töltik, mindenkor állandó lakóhelyükön adnak vallomást.

Több lakóhely eseté, vagyis ha ugyanazon adókötelesnek két vagy több községben van az előző bekezdésben foglalt meghatározásnak megfelelő állandó lakóhelye, a szóbajohető község közül az adóköteles a lomását annál a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál, székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) tartozik be nyújtani, ahol jövedelemadóját tárgyalatni akarja. Az adóbevételek helyének ekkéat történt megváltoztatását köteles a fél a vallomási ívbe annak legutolsó té elénél is beírni és arról, hogy az adóbevételek helyeül melyik községet választotta, 1915. február végéig az állandó lakóhely szer. pontjából szóbajohető községek mindegyikének előjáráságot (városi adóhivatal, székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályát) szóban vagy írásban értesíteni.

3. Az adóköteles jogi személyek nevében igazgatóságuk, illetőleg törvényes képviselőjük székhelyén adandó a vallomás.

4. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs, jövedelmi vallomásukat itteni utolsó lakóhelyükön kö elesek be nyújtani. Ha pedig ilyen lakóhely nem ismeretes, a vallomási ív bármelyik községi előjáráságot (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

5. Az országban nem lakó külföldiek abban a községben (városban) adnak vallomást, ahol az ingatlan, az ipari vagy kereskedelmi vállalat vagy telep fekszik, a követelés zálogjoga biztosítva van, illetőleg a vagyoni jog létezik. Több ilyen jövedelem forrás esetén a vallomási ív bármelyik községi előjáráságot (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

6. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs (5. pont) valamint az országban nem lakó külföldiek (5. pont) vallomásukat a székesfővárosi adófelügyelőnél (központi osztály) is beadhatják, a i azt szükség esetén az illetékes pénzügyigazgatóságához továbbítják.

7. Az ingyen kiszolgáltató vallomási ív a félnek hivatalból kézbesítve nem lesz, hanem azt az adóköteles a községi előjáráságot (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) maga vagy megbízottja vezi át.

8. Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási ívet kiállítani nem tudná, a községi előjáráságot (városi adóhivatal, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztály) köteles a telibe mondott vallomás alapján a vallomási ívet díjtalanul kitölteni s ennek megtörténtét hivatalból bizonyítani.

9. A vallomást nem önjoga (gyámolt vagy gondnokolt) vallomási ívben a személyes nevében a törvényes képviselő (gyám, gondnok, kez. gató stb.) adja, aki ezeknek érdekeit a továbbiakban felelősség mellett szintén képviseli.

A szolgálatban álló kiskorúak azonban, ha kinevezésükkel rendel. vényvel (szerezéssel vagy más módon) biztosított szolgálati illetményük van és ennek beutadásával összes jövedelmük a 20.000 K-t meg. haladja, vallomásukat önmaguk adják.

10. A vallomásadásra kötelezettek vallomásukat meghatalmazottai útján is be nyújthatják, a meghatalmazott ténykedéséért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős a meghatalmazottak e minőségüket h. talos felszólításra igazolni tartoznak. A meghatalmazás ölyegm. e. A vagyoni kezelésével vagy gondozásával megbízottat külön meg. t. mazás nélkül is meghatalmazottnak kell tekinteni.

11. A ki vallomását az előirt határidőben, vagyis 1915. évi február 28 ig be nem adja, a kivétel során megállapított adónak 1% at, pedig a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) részéről a vallomás be. t. sa véget hozza intezett felhívásaak meg nem felel, a megállap. adónak továbbá 4%-at fixed pótlék fej. zen.

Büntetlen marad azonban a tettes, ha a feljelentés megtört. t. vagy a vizgá at megindítása előtt nyilatkozatát illetékes helyen t. t. vitja vagy kiegészít, illetőleg az elhalgatótt jövedelmeit bevallja.

Kelt Aradon, 1915. február 2-án.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Hirdetmény

a jövedelemadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.
A hadsegélyezés céljaira a jövedelemadónak ideiglenes és részleges életbeléptetéséről szóló 1914. évi XLVI. t.-c. 1 §-ában foglalt rendelkezések alapján mindenki akinek összjövedelme az 1914. évoen a 20.000 K-t meg. haladta, ezen öt, illetve a vele közös háztartásban le. vőket megillető összjövedelméről, származzék az akar a magyar szent korona országainak területéről, akár a külföldről 1915. évi február hó 28-ig bezárólag vallomást adni tartozik.
A vallomás az előirt vallomási íven adandó.
1. Az 1909. évi X. t.-c 9. §-a szerint adóköteles jövedelemnek tekinthető az adókötelesnek bármely forrásból eredő akár tényleg befolyó, akár öt megillető pénzbeli vagy értékkel bíró egyéb be. telek amelyhez a saját hazában, vagy illetménykép, avagy ingyen o. r. lakásának használatára, továbbá akár sajátjából felhasználta, akár illetmény. kép, vagy ingyen kapott gazdasági üzleti és más cikkeknak használatára is hozzászámítandó. Ennek a nyers bevételeket a törvényszerint meg. engedett levonások után fennmaradó része alkotja az adóköteles tiszta jövedelme.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet a ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Fiatal leány

szorakozásból levelezni sebesült nyíltával. Leveleket „Edit” jeligen a kiadóhivatalba kérem. 706

Idősebb

uri ember tisztességes ösmeretséget keresi szöke özvegy uri nő. Jegem „Paratlan”. Választ kérem a lapban jelezni. 701

Egy jó megjelenésű

barna nő, gavallér uri ember állandó tisztességes barátságát keresi. Levelet a kiadóba „Jó barátság” jeligére kér. 712

ELLÁTÁS.

Intelligens

özvegy uriaszony teljes ellátásra elfogad hivatalnoknőt. Cím a kiadóhivatalban. 661

ALKALMAZÁST NYER.

Gyakorlott

magyar, német gyorsíró irodában alkalmazást nyerhet. Dr. Mittler ügyvéd. 708

Egy jó irasu

és magaviseletű fiatal ember díjnoki teendők végzésére 8 korona napi érrel felvétetik az aradi m. kir. dohány beváltó hivatalnál. 704

Intelligente

deutsche Erzählerin findet zu 8 Kindern dauernde Stellung. Offertimi Zeugnis abschriften sub „1915” an die Administration dieses Blattes erbeten. 715

Kerések

főszere és egyes kereskedésemből szorgalmas ügyes megbízható hadmentes segédet, azonnali belépésre, havi 50 korona fizetéssel és teljes ellátással. Ajánlatok küldendőek, Goldberger Gabor Marosborsza Aradmegye. 682

ALKALMAZÁST KERES.

6 osztályt végzett

jó megjelenésű polgárleány mindenestül ajánkozik. Cím a kiadóban. 724

Intelligente

fleißige, ordnungsliebende Frau, die auch ungarisch spricht, sucht Stelle als Bonne zu Kinder oder Haushälterin. Josefina Lengyel Nagyszében, Walkenmühlgasse 5. 684

Irodai teendőkben.

magyar és német levelezésben teljesen jártas hivatalnoknő délutáni foglalkozást keres. Megkereséseket „Hivatalnoknő” jeligére a kiadóba kérek. 721

KIADÓ LAKÁS.

Háztulajdonosok

b. figyelmébe. Kiadó lakások bejelentését csekély díj mellett elfogad a lakásnyilvántartási iroda (Messengerboy vállalat.) Telefon 816. 668

Egy 3 szobás

utcai lakás azonnal vagy május 1-re kiadó, Lipót-utca 4/b. 707

Aulich Lajos-utca 13. szám alatt 2 utcai szoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel álló lakás kiadó. 706

Kertes magánház

bérbeadó Thököly Imre-utca 51. 703

Elegánsan

butorozott szoba, előszobával kiadó, esetleg két személyre. özvegy Rosenberg Kályné Asztalos Sándor u. 1. sz. 710

Tágas modern

1 vagy 2 szoba egész közel a főterhez butorral, vagy anélkül jutányosan kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 714

3 szobás utcai

modern lakás és 2 butorozott szoba fürdőszobával azonnala kiadó. Luther-u. 1. 717

Kétszobás

utcai erkélyes modern lakás Nagy Sándor-utca 7. sz. Májusra kiadó. 719

Modern 3-4. szobás

utcai lakás terasszal elesem kiadó, Lujza-u. 8. 716

Kétszobás

utcai lakás fürdőszobával és 1 kétszobás utcai lakás elő és fürdőszobával kiadó, Peter-utca 2/c. Szerb templom közelében. 723

2 szobás

magas, földszintes udvari lakás Thököly Imre-utca 87. szám alatt március 1-től kiadó. 654

3-4 és 5 szobás lakások

ujjonnan festve, minden hozzá tartozó kényelmes mellékhelyiséggel, mozdának is alkalmas, azonnala kiadó Hasszinger-u. 5. Ugyanott több pince raktárnak kiadó. 8081

2 szobából álló

csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékekkel, május 1-re kiadó, Florián-utca 6/b. sz. 3-ik ajtó. 685

Egy

háromszobás utcai lakás, előszobával és mellékhelyiségekkel májusra Közép u. 18. kiadó. 720

Kiadó

Andrássy-tér 25. sz. alatt (Neuman palota) egy II. emeleti 5 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában. 687

Kiadó

Andrássy-tér 25. sz. alatt (Neuman palota) egy I. emeleti 3 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában. 688

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a ház mesternél.

Üzleti helyiség,

mely jelenleg mosóintézet, bármely célra május 1-re kiadó Deák Ferenc-utca 7. sz. alatt. 641

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, azonnala, vagy 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

Ferenc-tér 6. sz.

alatt 4 szobás lakás nagy előszobával és mellékhelyiségekkel május 1-re 1100 koronáért kiadó. További felvilágosítást ad a tulajdonosnő, özvegy Brunhuber Kálmanné Ménesen. 478

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 3 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló I. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

1 kétszobás

udvari lakás előszobával, május 1-re kiadó. Thököly tér 4. szám. 505

3 szobás

udvari lakás fürdőszobával, villany bevezetve, továbbá 1 szoba, konyha, mely műhelynek is igen alkalmas, május 1-re kiadó Deák Ferenc-utca 7. sz. alatt. Bővebbet a házfelügyelőnél. 643

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kerékpárt

jókarban veszek, Ferenczi, Boeskatér 8. 702

Tenyészlibák

valódi emendi fajta eladók. Honatca 14. 652

Eladó

egy, éjjeli szekrény, ruha szekrény, álló tükör, konyha kredenc, kerékpár, 1 és 2 méteres használt ablak Révay-u. 5. sz. 713

Szép

nyírségi burgonya nagyban és kicsinyben kapható Róth József szálitónál. 722

Náder Gyula és Fla

késműves és villanyszerelői üzlete Weitzer János u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák készítése legfontosabban eszközöltek. 148

Egy jókarban

levő sorgora eladó. Andrássy-tér 17., I. ajtó 16. 666

Hátas ló

pej herélt 7 éves 165. cm. magas egészséges edzett katonatiszt uraknak ajánlom. Megtekinthető Borszegei uradalom állomás Mepszege Arad megye. 674

Kukoricaakasa

daráló és egy víznyomáson elajszító gépet keres a Luxusgarage. 672

Fényképező

gépet megvételre keresek. Csak kitérő gépre reflektálók. Ajánlatokat „Cudok” címen a kiadóba kérek. 718

Jó karban lévő

kerékpár rezerva szabadonfutóval potom áron eladó. Schvares Florián-utca 4. 711

Bármilyen

bádogos és vízvezetési munkát készít Diamant Jemő arad, Weitzer János és Kaszóczy-utca sarkán. 991

Fogak

húzóca, tömés, fogszorok, aranyhitek és koronák ideálisan szépen, régóta kitérők, készülnek 9991

Halmos

fogtechnikai termékek Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadságtér és Asztalos Sándor-utca sarkán)

Dr. Keppich

orvos a házában.) Telefon sz. 608.

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyisintén régiségeket vesz és elad. 666

Losonczy Lajos

órás és ékszerész üzlete ARAD, Szabadságtér. Telefon 964.

KNAPP SÁNDOR

kelemfestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete. ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Modern ruhafestés legújabb divatsz-
nekre, minta után. — Ruhatisztítás ve-
gyileg, száraz úton. — Továbbá csipke-
és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg,
butor-szövet kézimunkák, keztyűk stb.
stb. tisztítása és festése. — Több
évi külföldi gyakorlat. 4679

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefont 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket a minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zöedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajsütő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindenemű villa-
nyos cikkekét.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

József főherceg-ut. 11. sz.

Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybetéteket, sodrony ko-
csi-üléseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és madracokat.
Szállodai és kávéházi, kórház és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árak mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközölök. 801

108—1015. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke fertőtlenítő állomás létesítése
íránt f. évi feb. uár hó 26-án d. e. 10 órakor a gazd. tanácsnok hiva-
talos helyiségében zárt írásbeli versenyárgyalást tart.

I. csoport: főépület, szolgálakás, iszallók, kocsiszinek, műhely,
raktárpünet és kerítés építéssel kapcsolatos föld-, kőműves-, elhelyező
áca-, asztalos-, lakatos-, üveges-, mázó-, bádogos-, tetőfedő- és kár-
pítós munkák.

II. csoport: vízvezeték- és szennyvízcsatorna berendezés kapco-
latos munkák.

III. csoport: kövezés és esővízcsatorna építéssel kapcsolatos munkák.

IV. csoport: mely furatn kut létesítéssel kapcsolatos munkák.

Az első csoportbeli munkákra nézve megjegyezzük, hogy a ter-
vek beosztásának és méreteinek betartása mellett a fertőtlenítő főépü-
letére nézve vasbeton ajánlat is tehető, melynek kiviteli terve és szá-
mítása az ajánlathoz csatolandó

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, aki
ipari gyakorlására e géddéllyel bír.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel
ellátott a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be.

Az elkészett vagy szabálytalan ajánlatot nem vesszük figyelembe.
3. A kiírásra vonatkozó költségvetés, műszaki feltételei valamint
ajánlati lap a mérnöki hivatalnál 5 koronáért, a tervek külön 5 koro-
náért a hivatalos órán belül beszerezhetők.

4. az ajánlathoz 5% bánompénznek a városi pénztárba való leté-
telét igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bánatpénzt 10%
biztosítékra megfizetni.

6. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az
ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

7. Az ajánlattevő ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettség-
ben maradnak.

8. Ha vállalkozó a szállítási feltételeknek részben vagy egészben

Őv. Jiraszek Lajosné saját ter-
mésű elsőrendű tiszán kezelt
mésesi vörös és pecseryő

ó borai

zárt palackokban kaphatók
Kosztka Gusztáv és fia
cégnél Arad, Vörösmarthy-u. 3.

Nagybani rendelések a termelőnél
Arad, Teleky-u. 24. eszközöndök.

Ajánlunk

ősmert, kiváló minőségű, ma-
gas hőfoku és tüztartó

légszesz-kokszot

az aradi légszeszgyár terméke
darabos- és dió- osztályozásban
tetszés szerinti mennyiségben

házhöz szállítva

és teljes waggonrakományok-
ban bármely vasut állomásra

a legolcsóbb gyári áron

Kneffel Károly és Fia

szén- és koksz-nagykereskedése
Aradon. Városi és m-gyei telefon 139.

elget nem tenne: j. gunk van őt a vállalattól minden további be-
vatkozás nélkül elmozdítani és a munkákat kára és veszélyére
mással végeztetni.

9. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő hogy ajánlat-
tevő a feltételeket i meri és elfogadja.

10. A versenyárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az
ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az
ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

11. Az ajánlatok felett Arad szab. kir. város tanácsa dönt.

12. Távíratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszünk,
nemkülönbön pótajánlatokat sem.

18. A munkákra csoportonként külön-külön és együttesen is te-
hető ajánlat.

Arad, 1915. február hó 15.

A gazdasági szék.

**A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt**

**Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail crémje.**

Mindkettő kipróbált jó hatású készít-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 tégely crém 1 korona.

Szines areporok!!!

Próbadoboz 50 fillérl Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

8876—1915.

Hirdetmény.

A debreceni m. kir. VIII.
csendőr ker. parancsnokság az
Aradon elhelyezett csendőrség ré-
szre 1915. november hó 1-től
kezdve megfelelő lakást keres.

A kerületi parancsnokság át-
íratában hangsúlyozza miszerint
nem szükséges, hogy a csendőrség
elhelyezése a központban avagy
valamely forgalmasabb helyen
legyen, kiköti azonban hogy a
lakások legalább 10 szobával 1
konyhával 2 kamrával 2 fogda
helyiséggel és kellő nagyságu
pince padlás, fatartó helyis-
ggel kell rendelkeznie.

A szobák közül 5 legalább 20
négyzetméter területűnek egy 25
négyzetméter, egy 80 négyzet-
méter, egy 85 négyzetméter, terü-
letűnek kell lenni, míg az egyik
15 négyzetméter területű lehet.
A konyhának területe 20 négyzet-
méter, a kamarának 20 négyzet-
méter, a fogdahelyiségnek gyen-
ként 15 négyzetméter területűnek
kell lenni.

Felhívjuk Arad város hástulaj-
donosait, miszerint lakbéráján-
laikat a bérösszeg kitünteté-
se mellett, borítékba zártan 1915.
március 1-én déli 12 óráig a
postamesterneél nyújtás be.

A borítékra a következő zá-
radék irandó: „Ajánlat a cse-
ndőrség részére szükséges lakás
bérbeadására”

Az ajánlatok fölött a debreceni
csendőrkertületi parancsnokság
dönt.

Arad, 1915. február 18-án

A városi tanács.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvény-
hatóságánál 1915. évi február hó
23-ik napjának d. u. 4 órájára
rendkívüli közgyűlést hírdék, a
melyre a törvényhatósági bizott-
ság t. tagjait ezennel meghívom.

Tárgy: a tanács előterjesztése
a háó agi mézszárszek és élelmiszer
üz et felállítására tárgyában.

Arad, 1915. február 18.

Urbán Iván,
főispán.

CEMENT

I-ső rendű minőségű 50 és 60 kg. zsákokban kiárusítva kapható:

Merle Géza

678

mérnök, vasbeton telepén ARAD,
Ovár-tér 7. sz. (Régi márványraktár.)

1668—1915. adhv. sz.

Hirdetmény

a hadmentességi díj alá tartozó egyének által teendő bejelentések tárgyában.

Az 1915. évi március hónapban tartozik az, aki:

1) mint hadi szolgálatra alkalmatlan, az állítási lajstromból töröltetett,
2) mint fegyveres szolgálatra alkalmatlant fegyverképtelennek nyilváníttatott,

3) a katonaszolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsátott el, melytől keresetképtelenné nem tette, s mely nem a katonai szolgálat teljesítésének következménye, ama község előljáróságánál (város adóhivatalánál) hol állandóan tartózkodik, az e célra szolgáló nyomtatványon,

a) polgári állását-, b) lakását-, c) ama sorozó járás illetőleg község nevét, melyben a hadkötelezettség alól mentesített-, d) a real esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik a megelőző 1914. évben állandó lakhelyén esetleg más községekben is kivevett állami egyenes adók összegét hitelesen kimatni.

Ezenkívül tartozik:

f) az a véd-, illetve díjköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11 § a értelmében a munkaadó fizeti a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az 1880 XXVII. t. c. 20 § a értelmében a kiróvándó hadmentességi díj 3—6 szoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október 1-je) között lefolyt változás állott be, eme változást a díjköteles az 1883 évi X. t. c. 4 §-ának 3-ik pontja értelmében anél az első bejelentést tette szintén bejelenteni köteles.

Azok a díjkötelesek, akik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megtróva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előljáróság (városi adóhivatal) előtt személyesen megjelenven, vallomásukat ugyanott telibe mondassák, de ha ezt tenni elmulasztják fentebb említett pénzbírság ellenük teljes szigorral fog alkalmaztatni.

Kelt Aradon, 1915. évi február 15.

A városi adóhivatal.

8546—1915.

Hirdetmény.

A m. kir. ministeriumnak 412—1915. M. K. sz. rendelete alapján közhírré tesszük, hogy a vámörölő malmok tekintetében a buza és rozs őrlése a következőkben szabályoztatott:

1. §. Aki búzát vagy rozst oly malomba visz őrlésre végett, mely lisztet vagy egyéb őrleményt bérért vagy az őrlés végett behozott gabonaneműek bizonyos hányadaért kizárólag az őrltető félnek hási szükségletére állít elő és lisztet vagy egyéb őrleményt eladásra vagy a behozott gabonaneművel való kicserélés céljaira (csuvarozásra) egyáltalában nem őrl (vámörölő malom) köteles az őrltetésre vitt búzán vagy rozson felül egyidejűleg legalább ugyanannyi árpát vagy tengerit vagy e kétféle gabonaneműt együtt őrlés végett magával hozni.

Ehhez képest az előbbi bekezdésben említett vámörölő malom vállalatok eszentül a felektől búzát vagy rozst őrlésre csak úgy vállalhatnak el, ha a fél egyidejűleg az előbbi bekezdésnek megfelelő mennyiségű árpát vagy tengerit hoz magával.

2. §. A vámörölő malomvállalat az ily módon őrltetésre hozott búzából és rozsból a fél részére ennek kivánóságához képest a korpán felül legfeljebb 15% finomabb buza vagy rozslisztet kivonhat; a többi buza és rozslisztet keverés nélkül, de csak az egyidejűleg őrlésre hozott árpából vagy tengeriből nyert liszttel együtt szolgáltatja át az őrltető félnek.

3. §. A jelen rendelet rendelkezésével megfelelően azokra az őrlésekre is irányadók, amelyeket akár a vámörölő malom vállalat tulajdonosa vagy birtokosa, akár bármely oly harmadik személy, akinek a

tulajdonos vagy a birtokos a malmot őrlés végett átengedte saját hási szükségletének céljaira végez.

4. §. Az őrltető fél, valamint a vámörölő malomvállalat tulajdonosa, vagy birtokosa, vagy használója, aki e rendelet rendelkezéseit megszegi, kihágást követ el és az 1894. L. t. c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

5. §. A miniszterelnöknek ezen rendeleté 1915. január hó 28-án lépett életbe.

Arad, 1915. február 12.

A városi tanács.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját

Hajfestő

vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen“. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőrvesztő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőreit arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1836. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

1109—1915. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi minister ur a közlelmzés és állattenyésztés érdekeit minden eshetőségre biztosítani óhajtván, felhatalmazta az Országos Gazdasági Bizottságot, hogy azoktól akik felesleges tengeri készletüket felajánlják, f. évi március hó 1-ig nagyobb mennyiségű tengerit vásároljon.

Felhívom tehát a termelőket, hogy tekintettel az idő rövidségére nálánál haladéktalanul jelentsék be, hol milyen mennyiségű tengerit akarnak eladni az Országos Gazdasági Bizottság részére.

Az Országos Gazdasági Bizottság a f. évi március hó 1-ig önként jelentkezőktől megvett tengeriért a magán forgalomra nézve hatóságilag megállapított legmagasabb áraknál többet, nevezetesen a közönséges és időfogu vagy kevert tengeriért métermázsánként 27 koronát, a cinquantin, florentini, putzi és fehér gömbölyű tengeriért mm. 30 koronát fizet.

A megvett tengerit az eladó egészséges minőségben időszakilag száraz morzsolt és rostált állapotban a rendelkezésre adott zsákokban vagy esetleg nyit fuvarban a legközelebbi vasuti vagy hajó állomásra szállítva akkor tartozik átadni, amikor erre felhívják. A tengeri ára az átvételkor készpénzben azonnal kifizetetik, készpénz fizetés nélkül a tengerit az eladó nem köteles átadni.

Amidőn az eladó készletet azonnali bejelentésére a gazdaközönség figyelmét felhívom, egyuttal közhírré teszem, hogy ha az egész szükséglet ezen az uton március hó 1-ig biztosítható nem lesz, a m. kir. földművelésügyi minister ur által a kényszer rekvirálás elrendeltetni fog, de nem a most megajánlott kivételes árakon hanem a hatóság által megállapított árak alkalmazásával s a rekvirálást az olyan tengeri termék vidékeken fog végrehajtatni, a honnan önkéntes eladásra aranylag kevés készletet jelentettek be.

Arad, 1915. február 16-án.

Varjassy Lajos s. k.
polgármester.

Bérbeadatik

méltóságos báró Bohus Lajos ur bérpalotájában egy tágas, díszes

üzlethelyiség

mellék helyiségeivel, a főtéren. Továbbá két szép üzlethelyiség a Zrinyi-utcában. Ezenkívül bérbe adatik a Zrinyi-utcában a III. emeleten egy tágas, négyszobás lakás fűtéssel és lifthasználattal. Valamennyi helyiség központi fűtéssel van ellátva. Értekezhetni alólírott házgondnokkal.

BÓDY BODOG.

139

28201-1914.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Arad szabad királyi város területén a sertés-nyúl szállítás szabályozása tárgyában alkotott a m. kir. belügyminiszter 111. 258/VII-d-1914. számú intézkedésvényével jóváhagyott 19/49-1914. számú alábbi szabályrendelet 1915. évi Március hó 1-én lép életbe.

Szabályrendelet

a sertés tartás tárgyában.

1. §.

A Szabadság-tér és a Gróf Andrássy-téren az Atz' Péter, Vörösmarty, József főherceg-, Asztalos Sándor-, Hunvady, Forray-utcákban fekvő házak beltelekén sertést tartani nem szabad.

2. §.

Alómolnár-, Atila-tér, Batthyányi, Bocskai-, Boczkó-, Chorin-, Damjanich-, Daák Ferencz-, Eötvös-, Fábrián-, Ferdinánd-, Ferencz tér, Furdó-, Halász-, Hal-tér, Háromvereb-, Hers-, Haszinger-, Karolina-, Kazinczy-, Kiss, Kiss kőrut-, Kölcsey-, Kossuth és Kiss Ernő utcáig, Lovarda-, Jókai-tér, Maros-, Megyerház-, Nagy-körut-, Ovár-tér, Oz-, Darányi János-, Perényi-, Petőfi-, Révay-, Rákóczi-, Rövid-, Sárosy-, Simonyi-, Sina-, Szt. István-, Széchenyi-, Szent Pál-, Szent Péter-tér, Teleky-, Templom-, Tököl-tér, Tyuk-, Vecsey-, Veselényi-, Kis és Kiss Ernő-utcáig, Zoltán és Zrinyi-utcában fekvő beltelekén, hogy ha a sertésről az ott vagy a szomszédos telken levő épületek lakott részétől 10 méterre elhelyezhető két, ha 15 méterre helyezhető el, négy darab tartatható. A sertésről az etető részének az etető téglá burkolattal kell ellátva lennie, azonban az etető padlóból is készíthető, a mely esetben oly szilárdan kell készíttetnie, hogy azok összeállítási helyén semmi át ne folyhasson.

Az etetőhely naponként lemosandó a trágya minden másnap elhordandó, míg a kihordásig összegyűlt trágya elzárva tartandó és másatejjel fertőtlenítenendő. Ezen helyeken fűrésztű gödrök egyáltalában nem tarthatók.

3. §.

A belváros többi utcáiban, valamint Sarkad külvárosban Gyár-utca kivételével s az Ujtelep a Pécskai s az Erdélyi uttól innen első részeiben egy-egy telken, ha a sertésről a lakott részétől 5 méterre elhelyezhető el két, ha 10 méterre helyezhető el négy darab sertés tartatható, azonban a sertésről naponként tisztítandó és fertőtlenítenendő.

4. §.

A 2-ik pontban felsorolt helyeken tenyésztő koczák nem tarthatók. A 3-ik pontban megjelölt területen egy tenyésztő koca tartható, a szaporulat azonban 4 hó után eltávolítandó.

5. §.

Az Ujtelepnek a Pécskai-ut és Erdélyi uton túli részén valamint a Gyár-utca, Perványa, Sága Póltura és Gáj külvárosban egy telken tíz darab sertés tartható, a melyek közül legfeljebb négy darab lehet tenyésztő koca. Ezek szaporulatai 10 darab megengedett állományon felül négy hó után eltávolítandók.

6. §.

Eladásra nagyobb mennyiségben hizlalók, úzerek és sertés kereskedők a város közönsége tulajdonát képező a Pécskai állami-ut mellett az élővíz csatorna jobb partját mellett fekvő Barbus dűlő területén felállítható telepeken tarthatják seréseiket.

Amennyiben ezen helyen ipari telepek felállítása szándékoltatik, akkor azoknál az 1884. évi XVII. tcz. 25-ik §-ában foglalt rendelkezések lesznek alkalmazandók.

7. §.

A külvárosokban fekvő szeszgyárakban a sertéshizlalás megengedtetik ugyan, tartoznak azonban a tartós befőzés után azonnal letisztíttatni, a trágyát másatejjel fertőtlenítenés után, az e céra kijelölendő helyre eltávolítani és a fűrésztű gödrök vizet hetenként háromszor leeresztetni.

8. §.

Jelen szabályrendelet intézkedéssel az átmenetileg 24 óránál rövidebb időre elhelyezett sertésekre nem vonatkoznak.

9. §.

Akik ezen szabályrendeletet meg nem tartják, vagy megszegik, kihágást követnek el, és amennyiben a kihágás nem az 1879 évi XL. törvénycikk vagy más törvény alapján büntetendő, az 1901 évi XX. t.-c. 28 §-ában megállapított célokra fordítandó 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, bejathatatlanság esetén 2 napig terjedhető elzárással sújtatnak.

10. §.

Jelen szabályrendelet keretén belül első fokozatban a főkapitány illetékes határozni.

A jogorvoslatok tekintetében az 1901 évi XX. t.-c.-ben foglalt határozatok kötelezők.

A kihágási ügyekben a bíraskodást a m. kir. belügyminisztertanács és a m. kir. igazságügyminiszteriumnak 65000-1909. B. M. számú rendelete 1 §-ban előírt hatóságok gyakorolják.

Elfogadott Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1914. évi január hó 16-án tartott folytatólagos rendes havi közgyűlésében. Kádás Kálmán s. k. főjegyző P. H.

Másolat. Szám: 111.258-VII-d-1914. M. kir. belügyminiszter. Ezt a szabályrendeletet az 1879: XL. t.-c. 5 §-a alapján megerősítem. Budapest, 1914. szeptember 15-én. A miniszter rendeletből: Olvasgatatlan aláírás miniszteri tanácsos. P. H.

Arad, 1915. január. 26.

Green Nándor
főkapitány.

Vendéglő és szálloda átvétel.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki közönséget értesíteni, hogy a Nagyvárad-ut 3. sz. alatti „Jó barát”-hoz címzett volt Hidvéghy-féle

szállodát és vendéglőt

átvettem, ahol is személyes vezetéssel főúrnok és úrnok lesz igen tisztelt vendégeimet mindenkor a legjobb italokkal és izletes hideg és meleg ételkkel figyelmesen kiszolgálni.

Tiszta nappali és éjjeli szobák mindenkor legolcsóbban kaphatók. Szives látogatást kérek kitűnő tisztelettel: 552

Ardeleán Péter.

Katonai cipők

és hadi vizmentes bakancsok

megfelelő minőségben és kivitelben már

12 kor. 50 fillértől

feljebb kaphatók a

Turul cipő-gyár

aradi üzletében, 647

Andrássy-tér Minorita palota.

TYPHUS ELLENI SERUM (csak orvosi rendelethez.)

Kapható:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában ARAD,
Andrássy-tér 22. szám.

Csukaszürke blouse	K 32.—
Csukaszürke breeches	16.—
Csukaszürke breeches	30.—
Csukaszürke pantalon	22.—
Csukaszürke köpeny	88.—

Gyermek egyenruhák és sapkák minden méretben.

NEUMANN M.
cs. és kir. udvari és kamarai szállító
ARAD.

561

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3561

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Legjobb óvszer járványos betegségek ellen, mint Typhusz, kolera stb.

Figyelem!

a természetes

Krondorfi savanyuviz

üdit, frissit, gyógyít.

Bor, pezsgőhöz legjobban alkalmas. 617

3789—1915. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. ministerium 504—1915. M. E. sz. rendelete szerint az alább megnevezett fémek és ötvözetek a 1915. február 7-iki állapot szerint jelen hirdetmény közzétételétől számított 3 nap alatt hivatalom iparügyi osztályánál az ott kellő számú példányban beszeresendő úrlapokra bejelenendők: u. m.

1. Alumínium, antimon, ólom, chrom és ferrochrom, vörösréz, sárgaréz, molybdán és ferromolybdán, nikkel és ferronikkel, vörösfém, vanádium és ferrovánádium, wolfram és ferrowolfram, ón és óntvözetek, amennyiben ezek a fémek és ötvözetek feldolgozatlan állapotban vannak;

2. a fentnevezett fémek és ötvözetek érc vagy kohó féltermék, nyers öntés, hengereit lap, tábla, lemez, rud, cső, drót, ócskaanyag, ipari hulladék, egyéb hulladék és hamu alakjában;

3. a fentnevezett fémek egyéb ötvözetel, ócskaanyag, ipari hulladék, egyéb hulladék és hamu alakjában, amennyiben nem a saját üzemben dolgoztatnak fel;

4. fehér bádoglemezek és hulladékalak.

A bejelentési kötelezettség nem terjed ki azokra a készletekre, amelyek az egyes fémek és ötvözetek tekintetében nem haladják meg a következő mennyiségeket, u. m. alumíniumnál 20 kg-ot, antimonnál 10 kg-ot, ólomnál 100 kg-ot, chrom és ferrochromnál 10 kg-ot, vörösrézénél 80 kg-ot, sárgarézénél, amelynek vörösréz tartalma 58% vagy ennél több 10 kg-ot, sárgarézénél, amelynek vörösréz tartalma kevesebb 200 kg-ot, molybdán és ferromolybdánnál 10 kg-ot, nikkel és ferronikkelnél 1 kg-ot, vörösfémnél 200 kg-ot, vanádium és ferrovánádiumnál 5 kg-ot, wolfram és ferrowolframnál 10 kg-ot, ónnál 10 kg-ot, óntvözeteknél, amelyeknek ón tartalma 85% vagy ennél több 20 kg-ot, óntvözeteknél amelyeknek óntartalma kevesebb 50 kg-ot, új fehér bádoglemezeknél 100 kg-ot, ércet, kohó félterméket és a 3. pont esetében kivül ócskaanyagot, ipari hulladékot, egyéb hulladékot és hamut súlyösszegekre való tekintet nélkül be kell jelenteni.

A bejelentési kötelezettség kiterjed mindazokra, a kik saját vagy idegen helyiségben a fentebb felsorolt anyagokat készletben vagy más részére őrzik tartják.

Ezen bejelentések minden hó 8-ik napjáig bezárólag, az előző hónap utolsó napján volt állapot szerint az iparhatóságnál ugyancsak a fent említett nyomtatványokon megismétlendők.

Az újonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

ügyvédi

és

birósági

nyomtatványok

kaphatók az

Aradi Nyomda Részvénytársaság

nyomdájában,

József főherceg-ut 22. szám.

(Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

Azokat az anyagokat, a melyek 1915 H—7-én vagy est követőleg valamely hónap utolsó napjában fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles és pedig a rendelkezési helyre érkezésük után haladéktalanul bejelenteni.

A bejelentések 2—2 példányban állítandók ki, az összes rovatok pontos kitöltésével.

A készletről a bejelentésre kötelezettnek pontos raktárkönyvet kell vezetnie.

Mihez tartás végett közlöm az összes érdekelttel hogy az 1597—20—b—1915. sz. honvédelmi ministeri rendelet szerint, az alumíniumból, antimonból, olomból chrom és ferrochromból, vörösréz és sárgaréz, molybdán és ferromolybdánból, nikkel és ferronikkelből, vörösfém, vanádium és ferrovánádiumból, wolfram és ferrowolframból, ón és óntvözetekből, a magyar szent korona országában 1915. évi február hó 7. napján a kohóból nyert nyersfém alakjában meglevő, tehát további feldolgozás által ettől eltérő alakban még nem hozott anyagoknak mindazon készleteit, ugyancsint a felsorolt fémekből és ötvözetekből a jelzett területen és napon, érc, kohó féltermék, ócska anyag, ipari hulladék, egyéb hulladék, és hamu alakjában meglevő mindazokat a készleteket, amelyeket jelen felhívás kézhezvétele elől számított 3 napon belül be kell jelenteni, a nagyméltóságú m. kir. Honvédelmi Minister Ur az alábbi rendelkezések értelmében hadicélokra igénybevetetteknek jelentette ki.

Ha a készlet a bejelentés napjától számított három hónapon belül végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Mindenki, aki az 504—915. M. E. rendelet 1. §-ában (jelen utasításban) meghatározott fémekből és ötvözetekből birtokában lévő készletet a jelen rendelet ellenére be nem jelenti, vagy nem a valóságnak jelenti be, a hatóság előtt eltitkolja, az ellenőrzést megghiúsítja, valamint a ki a 1597—20—b—1915. sz. honvédelmi ministeri rendelet szerint igénybe vett készletet vagy annak egy részét ezen utóbb hivatkozott rendelet ellenére elcsepeníti, vagy feldolgozza, vagy pedig azzal tilalom ellenére más módon rendelkezik, ugyancsint azt is, a ki a készletnek szabad rendelkezésére visszbocsátása végett valótlán adatokat terjeszt elő, — a mennyiben cselekménye súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, — kihágást követ el és az 1914. évi L. tcikk 9, illetve 17. §§-ai értelmében két hónapig terjedhető elárassal és 600 kor-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Egyebekben az egyes úrlapokon olvasható utasítások és azoknak kitöltésére szolgáló „tájékoztató” irányadó.

Arad, 1915. február 18.

Green, főkapitány.

Magyar királyi államvasutak Üzletvezetőség Arad.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszük, hogy a vasuti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m.: bőröndök táskák, férfi és női kalapok, ruha és fehérneműek, botok, nap- és esernyők stb. darabonkint kis tételekben is Arad állomásunkon 1915. március hó 3-án délelőtt 9 órakor történő nyilvános árverezés alkalmával készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Arad, 1915. február hó 19-én.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem éri az atik.)

Hivatalnok,

ki a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja és hadmentes,

keresztetik.

a waggongyár bérelszámolási osztálya részére.

658

Eladók és veszek

Burgonyát,
Tárhonyát,
Szalonnát,
Disznósirt,
Szalmát,

Takarmányrépát
métermázsánként és
waggontételekben

Kalmár Endre Arad,
Asztalos S.- és Chorin-utca
sark terményüzlet.

Telefon 1025.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

XXV-ik rendes közgyűlését

1915. évi február hó 27-ik napján d. u. 5 órakor
Aradon, saját székházában fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság, a választmány és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1914. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Két igazgatósági tag és a felügyelő-bizottság választása.
4. Esetleges indítványok.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókjintézetinél Makón, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Arad, 1915. február 11-én.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.

1914—H. M. eln. 18.—1915. szám.

Bevonulási póthirdetmény.

A népfőlkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. törvénycikk alapján történt általános behívása folytán szok az 1878., 1879., 1880., 1881. és 1882. évben született népfőlkelésre kötelezett magyar állampolgárok, kik az 1914. évi november 16-tól december 31-ig terjedő időben megtartott népfőlkelési bemutató szemlén vagy a későbbi időben bemutató szemlén népfőlkelési fegyveres szolgálatra alkalmasságuknak találtak az 1915. évi január havában 400—eln. 18. szám alatt kiadott bevonulási hirdetmény rendelkezéseitől eltérőleg nem 1915. évi március 1-én, hanem 1915. évi március hó 15-én — a menyiben névszerint felmentve nincsenek — népfőlkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfőlkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

A fent megjelölt évfolyamokhoz tartozó és a szatmár-németi-i, besztercebányai, kassai, és egri m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság területén tartott bemutató szemle alkalmával alkalmasságuk osztyályozott azon népfőlkelésre kötelezettek, kik népfőlkelési igazolványi lappal el nem láttattak, születési évfolyamukhoz képest a fent megjelölt időben a tartózkodási hely honvéd kiegészítő parancsnokságához vonulnak be.

Azon népfőlkelésre kötelezettek, kik az iglói, munkácsi, ugvári és máramarosszigeti m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság területéről népfőlkelési tényleges szolgálatra még idő előtt behivattak, de később „pízonytalan időre” szabadságoltattak, abban az esetben, ha időelőtt behívó jeggyel népfőlkelési fegyveres szolgálatra be nem hivattak, szintén a fent említett időpontban tartoznak bevonulni.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg meleg takarót, meleg alsó és felső ruhát, meleg harisnyát, hősapkát, meleg keztyűt, kötött ujjas mellényt, téli kabátot, erős lábbelit és háti zsákot, de mindenesetre evőeszközt, evőeszközét és 2 napi élelmet hozzanak magukkal.

A bevonulás alkalmával a népfőlkelési igazolványi lap birtokosa a vasúton harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfőlkelési igazolványi lap azonban a vasúti, gőzhajó állomáson járóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegezendő.

Azon alkalmasságuk talált népfőlkelésre kötelezettek, kik részére népfőlkelési igazolványi lap nem állítottatott ki, a községi előjárásig ingyenes vasúti utazásra jogosító igazoló jeggyel látja el. (Védörvény-ut. III. rész. 29. §)

Azon behívott népfőlkelésre kötelezett, a ki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetettik elő s a katonai behívás iránt nemusított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. cz. 4. §-a értelmében két évlg terjedhető börtönnel büntetettik. A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe ön-

ként belépni óhajtó népfőlkelésre kötelezett a tényleges szolgálatra történt bevonulása után csak azon csapatokhoz kétheti leivételét, a hová mint népfőlkelésre kötelezett bevonulását nyerte.

Kelt. 1915. évi február havában.

Saját termésű, kitűnő tisztán
kezelt magyarádi ó- és pécseye

borok

ugy nagyobb mennyiségben,
valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 639

Deák Ferenc-utca 40. szám

A drága tüzelő anyag

mellett sokat megtakarítunk

ha a befűtésnél

olcsó

alágyujtásra

való paprt

használunk. Kb.

50 kifős bálakban

csomagolva kap-

ható: bálanként

2 koronáért az

Aradi Közlöny

kiafűhivatalában.

Valódi brünni szövetek

az 1915. évi nyári és őszi szezonra.
Egy 3:10 hosszú } 1 szelvény 8kor.
teljes férfifűzőhöz } 1 szelvény 10kor.
(kabát, nadrág és mellény) } 1 szelvény 15kor.
elegendő szelvény ára } 1 szelvény 17kor.
csak } 1 szelvény 20kor.

Egy szelvényt fekete szalendírozatához 20.— kor-
ért, szintúgy felöltőszöveteket, turistai kallóttan
posztót, selyemkardifolyanokat, női ruhaszövet-
ket stb. gyári áron küld a megbízható és jó-
hírelű szövetgyár mindenütt ismert posztógyári raktár:

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, amelyeket a magánvevő élvez, ha
szövetkészletét a gyár helyén és közvetlenül
Siegel-Imhof cégnél rendel meg, igen jelen-
tőek. Az árak az idejékorán készülőlt anyag-
bevásárlások által — dugazdág választék mel-
let — rendkívülien olcsók. Miniatú, legfőbb-
mesebb kivétel teljesen feiss árúban, meg a leg-
kisebb rendelmenyvel is.

5301

Zongora-

javitások és
hangolások,

ugy helyben, mint vidéken
pontosan eszközöltetnek

4881

Ehrbar Henrik

zongorahangoló

Arad, Erzsébet-kört 34. sz.

Az Aradi Kereskedelmi Bank Részvénytársaság.

Meghívó.

Az aradi Kereskedelmi Bank Részvénytársaság

IV. évi rendes közgyűlését

1915. évi február hó 27-én délután 1/2 5 órakor tartja az intézet helyiségében, melyre a részvényeseket tisztelettel meghívja
az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyvvezető kirendelése és két részvényes kiküldése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1914. évi zárszámadások megvizsgálása, mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozattal.
3. A felügyelő-bizottság megválasztása és javadalmazásának megállapítása 3 évre.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 19. §-a értelmében részvényeiket f. évi február hó 24. déli 12 óráig az intézet pénztáránál térítvény mellett letéteményezni sziveskedjenek.

709

Vagyon.

Mérleg-számla 1914. évről.

Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénz	21689	69			Részvénytőke			1000000	
Idegen intézeteknél elhelyezett tőke	9700		31389	69	*Tartalék alap			75000	
Váltó kölesönök	2352494	12			Betétek:				
Jelzálog kölesönök	566172	45			Betétkönyvecskékre	605699	08		
Folyószámla kölesönök ért. papir fedezettel	73497	09	2992163	66	Csekk és folyószámla	549	05	606248	13
8 drb. Magy. Jelz. Hitelb. conv. nyer. kötv. á 150 K	1200				Visszleszámított váltók			657418	34
10.000 K n. é. 6%-os hadikölesön á 97 K	9700		10900		Engedélyezett jelzálog kölesönök			556805	66
Felszerelések	11000				Letétek			15200	96
leírás	1100		9900		Hitelezők			27500	
Előre fizetett kamatok			4893	18	Fel nem vett osztalék			1260	
					Hátralékos tőke kamat adó			1235	13
					Atmeneti passiv kamat			31081	63
					Nyereség egyenleg			77496	68
			3049246	53				3049246	53

* Ez évi hozzájárulással 100.000 K

Arad, 1914. december 31-én.

Klein József, s. k.
pénztárnok.

Weissenburger Nándor, s. k.
vezérigazgató.

A könyvelésért:

Weissenburger, s. k.

Angele Mátyás, s. k.
igazgató.

Gantner János, s. k.
igazgató.

Ortutay Gyula, s. k.
igazgató.

Mahler Ádám, s. k.
igazgató.

Sági Henrik, s. k.
igazgató.

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendbenlevőnek találtuk.

Brau Ferencz, s. k.
f. biz. tag.

Berzseny Béla, s. k.
f. biz. elnök.

Gantner Dori s. k.
f. biz. tag.